

Innovationsloven

Lovovervågning af loven
2006-2008

Innovationsloven

Lovovervågning af loven
2006-2008

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

ISBN 978-87-7083-517-6

ISBN 978-87-7083-518-3

Forsidefoto: Frank Poulsen

Maskinen er et resultat af projektet "Termisk præcisionslugning" der er støttet under innovationsloven. Maskinen udgør et alternativ til kemisk bekæmpelse af ukrudt.

For yderligere information om maskinen se: www.visionweeding.com

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

FødevareErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
dffe@dffe.dk
www.ferv.fvm.dk

Indholdsfortegnelse

1	Forord	4
2	Sammenfatning	5
3	Indledning	7
4	Innovationsloven 2006 - 2008	8
4.1	Innovationsloven	8
4.2	Ændring af innovationsloven 2006	10
4.2.1	Lovens formål udvides med innovationskompetence.	10
4.2.2	Øget fokusering på særlige innovationsaktiviteter ved hjælp af temaer.	11
4.2.3	Ændret udvalgsstruktur og ændring af Innovationsudvalgets kompetence.	11
4.2.4	Mulighed for tilskud til testmarkedsføring og kampagner.	11
4.2.5	Ændring af reglerne om tilbagebetaling af tilskud.	12
4.3	Ændring af innovationsloven 2008	12
5	Høring af organisationer og myndigheder	13
5.1	Bemærkninger fra hørte organisationer og myndigheder	13
5.2	Bemærkninger til høringssvarene	15
5.3	Fødevareministeriets vurdering	16
5.3.1	Innovationsudvalget	16
5.3.2	Fødevareministeriet	17
5.4	Konklusion	18
6	Bevillinger under innovationsloven 2006 – 2008	19
7	Meddelte tilsagn under innovationsloven 2006 - 2008	21
7.1	Det primære jordbrug	25
7.2	Det primære fiskeri	26
7.3	Forarbejdning af jordbrugs- og fiskeriprodukter	26
7.4	Økologiske udviklingsprojekter m.v.	27
7.5	Temaer	28
7.5.1	Smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarerproduktionen.	29
7.5.2	Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion	29
7.5.3	Modning af teknologier	31
7.5.4	Opbygning af innovationskompetence	33
7.5.5	Skolemadsordningers effekt og betydning.	34
8	Fordeling af projekter og tilskud under innovationsloven 2001-2008	35
8.1	Tilsagn og deltagere efter virksomhedstype 2002 - 2008.	35
8.2	Tilsagn og deltagere efter projekttype 2003 - 2008.	36
8.3	Tilsagn og deltagere efter projektkarakter.	37
9	Bilag 1. Innovationslovens udvalg	39
10	Bilag 2. Høringsliste i forbindelse med lovovervågning	40
11	Bilag 3. Udstedte tilsagn 2007 under innovationsloven	41
12	Bilag 4. Udstedte tilsagn 2008 under innovationsloven	51

1 Forord

Innovationsloven under Fødevareministeriet giver mulighed for tilskud til projekter om innovation, forskning og udvikling inden for fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren. Hensigten med loven er at skabe en udvikling af produkter, produktionsprocesser eller markeder, som ellers ikke ville have fundet sted, eller først ville have fundet sted på et senere tidspunkt.

Denne rapport indeholder lovovervågning i forhold til lovændringen af 2006 og behandler her effekten af de virkemidler, der er indeholdt i lovændringen.

Rapporten indeholder endvidere en oversigt over tilsagn og udmøntningen af tilsagnene i lovovervågningsperioden samt en oversigt over fordelingen af midler i hele lovens virke fra 2001 og frem.

Som en del af afrapporteringen af lovovervågningen for perioden 2006-2008 foreligger der også en selvstændig rapport udarbejdet af Fødevareøkonomisk Institut med analyser af innovationslovens effekter og resultater for hele perioden 2001-2009. Rapporten fra Fødevareøkonomisk Institut sammen med denne lovovervågningsrapport er udarbejdet til brug for Folketinget.

2 Sammenfatning

Under innovationsloven er der i perioden efter lovændringernes ikrafttræden medio 2006 til 2008 givet tilsagn til 351 projekter for i alt 376,7 mio. kr. med deltagelse af 743 virksomheder og forskningsinstitutioner m.v. 179 af projekterne blev bevilget efter indstilling fra Det Rådgivende Udvalg for det Primære Jordbrug, 143 efter afgørelse af Innovationsudvalget og 29 efter indstilling fra Det Økologiske Fødevareråd.

Formålet med lovændringen af 3. maj 2006 var at styrke innovationskompetencen i fødevarer sektorens virksomheder og institutioner ved dels at yde tilskud til opbygning af innovationskompetencer samt at bemyndige ministeren til at udmelde særlige temaer og ved dels at fokusere indsatsen vedrørende markedsføring til testmarkedsføring og kampagner.

Samlet set skaber innovationsloven et løft i innovationsindsatsen i fødevarer sektoren. Det foregår ved at stimulere værditilvæksten gennem en bedre kvalitet og forædling af fødevarer på den ene side og på den anden side ved at forbedre produktionsprocesserne af eksisterende produkter. Innovationsloven har endvidere som effekt, at ressourcegrundlaget sikres, blandt andet via miljøteknologi, og at levevilkår for dyr og mennesker forbedres gennem en indsats inden for områderne fødevareredokumentation, fødevarer- og ernæringsikkerhed, arbejdsmiljø og dyrevelfærd.

Er lovens intentioner om stimulering af innovationsindsatsen nået?

Det vurderes, at dette er sket. Vurderingen bygger på, at der i perioden 2006-2008 er udstedt tilsagn for i alt 376,7 mio. kr. Derudover viser både evalueringen af innovationsloven i 2004 og en undersøgelse, Fødevarerøkonomisk Institut på Københavns Universitet har gennemført i 2009, en høj grad af additionalitet – dvs. at flertallet af de projekter, der støttes under loven, ikke ville være gennemført uden støtten og derfor øger den samlede innovationsindsats. Med lovens indsatsområder og muligheden for at udmelde temaer sker dette endvidere på områder, hvor erhvervene har betydelige samfundsmæssige udfordringer.

Der ligger imidlertid fortsat en stor opgave i at fastlægge konkrete og målbare mål for innovationsindsatsen både i forhold til virksomhedsøkonomiske parametre og i forhold til de mere samfundsmæssige områder som dyrevelfærd, miljø m.v.

Under det primære jordbrug er der i perioden efter lovens ændring meddelt tilsagn til 179 projekter for 182,3 mio. kr. Projekterne havde et samlet budget på 458,2 mio. kr., og 389 virksomheder m.v. deltog i dem. Under forarbejdning er der efter lovens ændring meddelt tilsagn til 143 projekter for 139,8 mio. kr. Projekterne har et samlet budget på 362,0 mio. kr. og har i alt 322 deltagere. Under det primære fiskeri og akvakultur blev der i perioden alene meddelt tilsagn til to projekter for 3,9 mio. kr. Under økologiske udviklingsprojekter m.v. er der efter lovens ændring meddelt tilsagn til 29 projekter for 26,9 mio. kr. Projekterne havde et samlet budget på 35,3 mio. kr. og havde 29 deltagere.

Offentlige forskningsinstitutioner modtog i perioden tilsagn for 245,7 mio. kr., svarende til 38,7 pct. af de samlede tilsagn. Andelen var i 2006 ekstraordinært stor på grund af støtte til et enkelt forskningsprojekt med 18,6 mio. kr. Andre forskningsinstitutioner modtog tilsagn for 37,1 mio. kr. svarende til 9,9 pct.

Små og mellemstore virksomheder modtog tilsagn for 87,1 mio. kr. svarende til 23,1 pct. af de samlede tilsagn og jordbrugere 23,4 mio. kr. svarende til 6,2 pct.

Siden lovændringen i 2006 har flere virksomheder i denne kategori modtaget støtte under loven, og den er nu oppe på 38 pct. af samtlige tilsagnsmottagere, mod 33 pct. i 2001/2003. Det betyder, at relativt flere små og mellemstore virksomheder deltager i innovationsaktiviteter under loven.

Er det lykkedes at styrke de små og mellemstore virksomheders innovationskompetence?

Stimuleringen af virksomhedernes innovationskompetence er i en vis udstrækning opnået, men indsatsen kan styrkes yderligere. Hertil kommer et udtalt behov for at konkretisere og målsætte innovationskompetence på linje med øvrige formål under loven.

Fødevarerministeriet vurderer i lyset af ovenstående, at opfyldelsen af denne målsætning ikke fyldestgørende kan dokumenteres på nuværende tidspunkt, idet der fortsat udestår en opgave med at opstille relevante opgørelseskriterier.

På baggrund af gennemgangen af de meddelte tilsagn i perioden 2006-2008 kan det dog konstateres, at det med temaet innovationskompetence er lykkedes at etablere en række samarbejder/netværk, som direkte har til formål at styrke virksomhedernes innovationskompetence. Det kan imidlertid også konstateres, at opbygning af innovationskompetence kun i begrænset omfang indgår som element i konkrete projekter under loven som helhed.

Har loven bidraget til at styrke samarbejde i netværk?

Både andelen af samarbejdsprojekter og antallet af deltagere i disse har været større både i 2007 og 2008 i forhold til 2006. Loven vurderes hermed at have bidraget til at styrke samarbejdet i netværk. Den analyse, som Fødevarerøkonomisk Institut har gennemført, peger netop på etableringen af netværk som en væsentlig gevinst for de virksomheder, der har modtaget støtte under innovationsloven.

Der kan videre peges på netværk etableret i forbindelse med temaet om innovationskompetence, der i særlig grad har udmærket sig ved at etablere samarbejde om innovationskompetence.

Mulighederne for at fremme samarbejde i netværk m.v. blev yderligere styrket med ændringen af loven i 2008, hvor udgifter til selve etableringen af samarbejdet blev tilskudsberettiget.

3 Indledning

Innovationsloven har til formål at fremme fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektorens innovations-, forsknings- og udviklingsindsats. Loven trådte i kraft den 16. maj 2001 og blev i 2005 evalueret med et positivt resultat. Evalueringen viste, at loven overordnet levede op til hensigten. På baggrund af erfaringerne med loven siden 2001 og evalueringen i 2005 fremsatte fødevareministeren forslag til ændring af loven, som blev vedtaget den 27. april 2006. Med ændringen blev der givet bedre rammer for nytænkning i fødevaresektoren i overensstemmelse med regeringens visioner og strategi om mere privat forskning og udvikling samt vidensspredning. Lovændringen af 2006 er omfattet af lovovervågning.

Denne rapport indeholder en oversigt over ændringerne af innovationsloven fra 2006 og en oversigt over fordeling af tilsagn i perioden 2006-2008, svarende til perioden efter lovens ikrafttrædelse. Rapporten er desuden suppleret med en samlet oversigt over fordeling af tilsagn i hele lovens periode fra 2001-2008 for at give et samlet overblik over, hvordan innovationsloven er udmøntet.

Lovovervågningen forholder sig alene til effekten af de virkemidler, der er indeholdt i lovændringen af 2006.

Lovovervågningen skal navnlig fokusere på,

- i hvilket omfang lovens intentioner om stimulering af innovationsindsatsen er nået
- i hvilken udstrækning det er lykkedes at styrke de små og mellemstore virksomheders innovationskompetence
- i hvilken udstrækning loven har bidraget til at styrke samarbejde i netværk.

Som led i afrapporteringen af lovændringen i 2006 er lovovervågningsrapporten suppleret med en selvstændig rapport med analyser af innovationsordningens effekter og resultater for hele lovens periode 2001-2009. Dette analysearbejde er udarbejdet af Fødevareøkonomisk Institut under Københavns Universitet og foreligger i en selvstændig publikation¹.

¹ "Evaluering af innovationsloven - baseret på spørgeskema- og registerundersøgelser" www.foi.dk

Innovation

Innovationsudvalget definerer innovation som fornyelse. Det indebærer, at en virksomhed fremstiller et nyt produkt, en ny serviceydelse eller en ny produktionsproces, og at dette sker i en proces, hvor der udover udvikling af tekniske aspekter og markedsudvikling også bliver opbygget viden og kompetence i virksomheden. Fornyelse kan også bestå i en ændret sammensætning eller en ny måde at præsentere et produkt på, hvor nyheden således består i udvikling af et nyt koncept.

4 Innovationsloven 2006-2008

4.1 Innovationsloven

Innovationsloven giver mulighed for tilskud til projekter om innovation, forskning og udvikling inden for fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren. Hensigten med loven er at skabe en udvikling af produkter, produktionsprocesser eller markeder, som ellers ikke ville have fundet sted eller først ville have fundet sted på et senere tidspunkt.

Projekterne under innovationsloven skal bidrage til at:

- sikre, at de fødevarer, der produceres, er sunde og af høj kvalitet
- styrke fødevarerektorens konkurrenceevne
- fremme udviklingen af nye produkter, herunder non foodprodukter, med højt innovationsindhold
- bevare ressourcegrundlaget, sikre miljø og dyrevelfærd
- sikre gode arbejdsbetingelser
- forbedre forbrugernes mulighed for at opnå relevante og pålidelige oplysninger om produkternes egen-skaber og om de forhold, som produkterne er produceret under
- styrke innovationskapaciteten i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektorens virksomheder og institutioner.

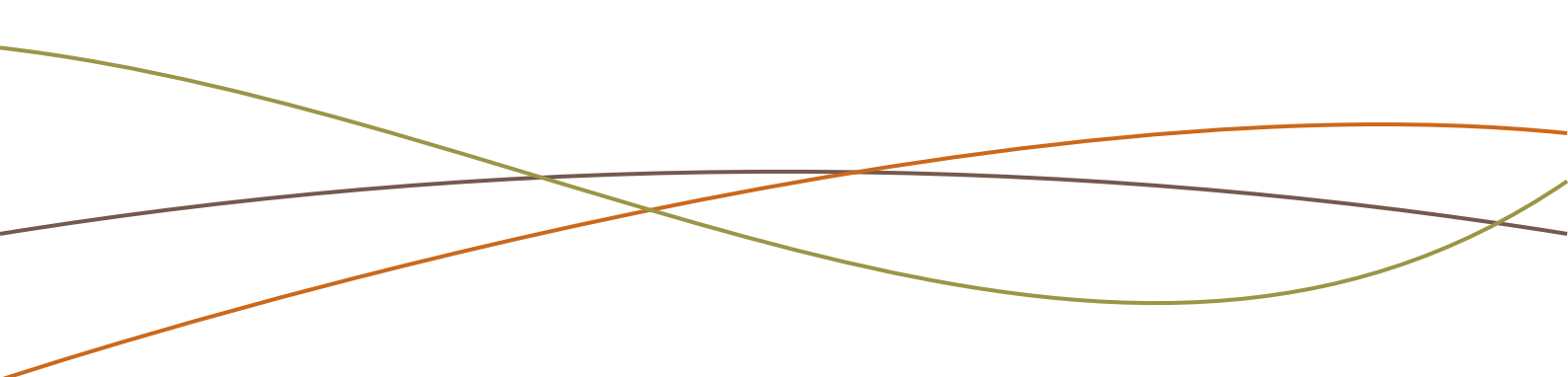
Under innovationsloven er projekter, der sigter på en helhedsorienteret, vidensbaseret virksomhedsudvikling med nyhedsværdi inden for nedenstående prioriterede indsatsområder:

- Arbejdsmiljø
- Fødevarerdocumentation
- Fødevarer- og ernæringsikkerhed
- Eksport
- Økologi
- Nonfood
- Anvendelsesorienteret forskning
- Uddannelse af kvalificeret arbejdskraft
- Dyrevelfærd
- Nye produktionsprocesser
- Spisekvalitet, sporbarhed og kvalitetssikring
- Sikring af miljø, natur og ressourcegrundlag.

Formålet med innovationsloven er blandt andet at tilskynde små og mellemstore virksomheder² (SMV'er) til en målrettet innovationsindsats og at bidrage til at udvikle netværk og samarbejde mellem virksomheder og forskningsinstitutioner for at styrke overførsel af ny viden.

² Lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren, som ændret ved lov nr. 381 af 3. maj 2006. Bekendtgørelse nr. 318 af 7. maj 2001 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren afløst af bekendtgørelse nr. 865 af 9. august 2006 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren.

Små og mellemstore virksomheder defineres i overensstemmelse med EU's rammebestemmelser for statsstøtte: 1) mindre end 250 medarbejdere og enten 2) omsætning mindre end 300 mio. kr. eller 3) balancen mindre end 200 mio. kr. eller 4) en eller flere store virksomheder må maksimalt eje 25 pct. af virksomheden.

Der kan ydes tilskud til projekter, som er nyhedsskabende og nyudviklende. Loven giver mulighed for at yde tilskud til projekter inden for følgende områder:

- Innovation, forskning og udvikling i det primære jordbrug (lovens kapitel 2)
- Forsøgsfiskeri, innovation, forskning og udvikling i den primære fiskerisektor (lovens kapitel 3)
- Innovation, forskning og udvikling til forarbejdning og forædling af jordbrugs- og fiskeriprodukter (lovens kapitel 4) og
- Fremme af økologiske udviklingsprojekter inden for jordbrug m.v. (lovens kapitel 5).

Forbedret dyrevelfærd – et formål under innovationsloven

Dyrevelfærd bliver ofte betragtet som et problem i kommerciel fjerkræproduktion. Hidtil har en stor del af indsatsen bl.a. handlet om at minimere antallet af smittebærende insekter i fjerkræbesætninger.

Projektet "Fjerkræ - Insekters betydning for dyrevelfærd og sundhed" vender problematikken på hovedet og undersøger om brugen af insekter i fjerkræproduktionen vil fremme dyrevelfærden og sundheden i fjerkræbesætninger. Her lægges fokus på, om insekter kan tilgodese og fremme dyrenes naturlige behov for aktivitet og fødesøgning, og om insekter ligefrem har en positiv effekt for dyrenes mikrobielle tarmsundhed.

Samtidig vil projektet forbedre deltagernes innovationskompetence, så de bliver i stand til at identificere nye markedsorienterede produkter på baggrund af projektets resultater.

Projektet foregår i samarbejde mellem DTU, KU-LIFE, Landscentret for Fjerkræ og Miljøfluen I/S. Projektet fik i 2008 tildelt et tilskud på 2.430.594 kr.

4.2 Ændring af innovationsloven 2006

Lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven) trådte i kraft den 16. maj 2001.

Innovationsloven var omfattet af et krav om lovovervågning, hvilket indebærer, at loven efter en treårig periode skulle sendes i høring hos de myndigheder og organisationer, der var hørt i forbindelse med loven.

Herudover blev loven i 2004-2005 evalueret³. Evalueringen dokumenterede, at innovationsordningen virkede efter hensigten.

Evalueringsrapporten pegede dog også på nogle områder, hvor indsatsen kunne optimeres. Et af de væsentligste områder, det anbefaledes at styrke, var at give mulighed for, at fødevarersektorens virksomheder kunne opnå et bedre kendskab til og dermed udnytte den viden, der findes og løbende skabes i fødevarerforskningen.

Det blev desuden fremhævet, at der under loven burde være mulighed for at koncentrere innovationsindsatser gennem særskilte udbud af temaer.

På baggrund heraf blev innovationsloven ændret ved lov nr. 381 af 3. maj 2006, og i den forbindelse blev der foretaget andre ændringer. Bl.a. blev udvalgsstrukturen ændret som et bidrag til en mere enkel administration af loven.

4.2.1 Lovens formål udvides med innovationskompetence

Ændringen af loven på dette område har haft til formål at styrke mulighederne for en mere strategisk og fokuseret innovationsindsats, herunder specifikt at styrke opbygningen af innovationskompetence i fødevarersektorens virksomheder og institutioner. Fokus har været på at hjælpe små og mellemstore virksomheder til at udvikle en innovationskultur med mulighed for støtte til opbygning af virksomhedernes innovationskompetence. I forvaltningen af loven er virksomheders innovationskompetence forstået som virksomhedens evne til at samarbejde og drage fordel af og generere ny viden, så

virksomheden og dens medarbejdere bliver bedre klædt på til at skabe fornyelse, f.eks. i form af nye produkter, processer eller koncepter. Det kan være kompetencer til:

- at kunne kortlægge de videnområder, der er nødvendige for at innovere i de retninger, som virksomhedens udviklingsplaner angiver
- at der sker en videndeling i og mellem de enkelte niveauer i virksomhedens organisation
- at metoder og værktøjer til at innovere er kendte og kan anvendes
- at virksomhedens procedurer for innovation er synlige og operationelle for virksomhedens medarbejdere.
- at virksomhedens medarbejdere gennem videre- og efteruddannelse opnår de nødvendige kvalifikationer til aktivt at kunne deltage i virksomhedens innovationssarbejde.

Opbygning af innovationskompetence kan også være aktiviteter til udformning af strategiske procedurer for virksomhedens innovation, som omfatter:

- interne procedurer som udvikling og kortlægning af rolle- og ansvarsfordelinger mellem medarbejdere og ledere i forbindelse med, hvem, hvor og hvordan nye ideer skal håndteres i virksomheden
- udvikling af virksomhedsspecifikke relationskort over samarbejdspartnere, konkurrenter m.v. med henblik på at forbedre virksomhedens viden, inden der startes på at udvikle nye produkter og processer.

³ Evaluering af Lov om Innovation, Oxford Research A/S, februar 2005. Tilgængelig online; http://www.netpublikationer.dk/DFFE/4581/pdf/rap_evaluering_innovation_2005_02.pdf

4.2.2 Øget fokusering på særlige innovationsaktiviteter ved hjælp af temaer

Med ændringen af loven fik fødevarerministeren bemyndigelse til inden for lovens område løbende at udmelde særlige temaer. Dermed kunne støtten under innovationsloven til stadighed fokuseres og prioriteres på områder, hvor der har været behov for en målrettet innovationsindsats. Innovationsudvalget⁴ har rådgivet fødevarerministeren i valg af temaer. Nedenstående temaer har været udbudt:

- Smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarerproduktionen
- Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion (udbudt 2 gange)
- Modning af teknologier
- Opbygning af innovationskompetence

4.2.3 Ændret udvalgsstruktur og ændring af Innovationsudvalgets kompetence

For at sikre større synergi blev Det Rådgivende Udvalg vedrørende det Primære Jordbrug, Det Rådgivende Udvalg for forsøgsfiskeri, innovation, forskning og udvikling samt Innovationsudvalget reduceret til to udvalg bestående af et rådgivende udvalg vedrørende ansøgninger under det primære jordbrug samt et innovationsudvalg for fødevarersektoren (Innovationsudvalget). De to udvalg fik besluttende kompetence til at afgøre ansøgninger om forarbejdning og forædling af jordbrugs- og fiskeriprodukter samt rådgivende kompetence om ansøgninger under det primære fiskeri.

I forhold til udviklingen af dansk fiskeri er det vigtigt, at der er mulighed for at identificere og udføre innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter gennem hele fangst- og forarbejdningsskæden. Projekter om fisk kunne dermed vurderes i sammenhæng med mulighederne for at opdrætte fisk og videre forarbejdning og dermed forbedre mulighederne for at opnå en større værditilvækst i den primære fiskerisektor.

Innovationsudvalgets kompetence blev ligeledes udvidet til at træffe afgørelse om integrerede innovationsprojekter, dvs. innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter, der vedrører både den primære produktion og forarbejdning og forædling af jordbrugsprodukter, samt innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter, der vedrører

både det primære fiskeri og forarbejdning og forædling af fiskeriprodukter.

4.2.4 Mulighed for tilskud til testmarkedsføring og kampagner

I forbindelse med ændringen af loven i 2006 blev det fastsat, at SMV'er kan opnå tilskud til testmarkedsføring i forbindelse med gennemførelsen af et projekt under innovationsloven, hvis en test er nødvendig for at opnå projektresultatet. Der kan ydes støtte til testmarkedsføringen i en periode på højst 9 måneder. Testmarkedsføringen skal påbegyndes ikke senere end 1 år efter afslutningen af det projekt, hvis resultater ønskes testet på markedet.

Det blev endvidere fastsat, at tilskud kan ydes til generiske kampagner, der udføres af branchesammenslutninger og lignende i forbindelse med indsatser om jordbrugs- og fiskeriprodukter af generel interesse for hele eller dele af den pågældende sektor eller branche, og hvor særlige samfundsmæssige hensyn gør sig gældende.

Ved bestemmelsen skete en vis begrænsning i forhold til tidligere muligheder for at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med nye statsstøtteregler.

⁴Se bilag 1 for en oversigt over udvalg, herunder Innovationsudvalget.

4.2.5 Ændring af reglerne om tilbagebetaling af tilskud

Under innovationsloven er hovedreglen, at tilskud kan kræves tilbagebetalt, hvis projektets resultater udnyttes kommercielt. Ministeren fastsætter dog en beløbsgrænse, under hvilken kravet om tilbagebetaling af tilskud bortfalder. Hidtil var der bl.a. for SMV'er fastsat en bestemmelse om, at en beløbsgrænse på støtte på indtil 750.000 kr. ikke skulle tilbagebetales, selv om projektets resultater blev udnyttet kommercielt.

I forbindelse med ændringen blev det fastsat, at SMV'er kun er fritaget for tilbagebetaling vedrørende kommercialisering af virksomhedens to førstkommende projekter, efter at ændringen af loven trådte i kraft, selvom begge projekter hver for sig fik et tilskud, der er mindre end 750.000 kr.

Herudover blev der fastsat en ny generel minimumsgrænse på 100.000 kr., hvor tilskud ikke kræves tilbagebetalt.

Det blev desuden besluttet, at krav om tilbagebetaling bortfalder for tilskud til opbygning af virksomhedens innovationskompetence. Det skete for at øge virksomhedernes incitament til i forbindelse med innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter at afsætte ressourcer og tid til at opbygge virksomhedens innovationskompetence.

4.3 Ændring af innovationsloven 2008

Innovationsloven blev ændret igen i 2008. Disse ændringer beskrives efterfølgende, men behandles ikke yderligere i denne rapport.

På baggrund af EU-Kommissionens nye rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation blev tilskudssatsen for små virksomheder (mikrovirksomheder og små virksomheder), der samarbejder med mindst en anden virksomhed eller en forskningsinstitution om et udviklingsprojekt, hævet fra maksimalt 50 pct. til maksimalt 60 pct. af de meromkostninger, der er forbundet med gennemførelse af projektet. For mellemstore virksomheder er tilskudssatsen fastsat til maksimalt 50 pct. af de meromkostninger, der er forbundet med gennemførelse af projektet.

Endvidere blev tilskudssatsen for små og mellemstore virksomheders udviklingsprojekter (enkeltmandsprojekter) nedsat fra maksimalt 50 pct. til maksimalt 45 pct. Tilsvarende blev tilskudssatsen for mellemstore virksomheders udviklingsprojekter (enkeltmandsprojekter) nedsat fra maksimalt 50 pct. til maksimalt 35 pct.

Endelig blev det muligt at opnå tilskud til særlige projekter om etablering af innovationsklynger og netværksdannelser, og små og mellemstore virksomheder fik mulighed for at opnå tilskud til udgifterne vedrørende lån af kvalificeret personale og til køb af innovationsrådgivning i forbindelse med forberedelsen af et konkret udviklingsprojekt under innovationsloven.

Innovationsudvalget og Det Rådgivende Udvalg blev sammenlagt til ét udvalg (Innovationsudvalget), der fik afgørelseskompetence.

Ministerens mulighed for adgang til at afholde udgifter til effektivisering af innovationen i fødevarer og til fremme af kendskabet til kvalitetsfødevarer og mangfoldighed i fødevarerproduktionen blev præciseret.

5 Høring af organisationer og myndigheder

En samlet oversigt over organisationer og myndigheder, der har været hørt i forbindelse med lovovervågning, fremgår af bilag 2.

Der er modtaget høringssvar fra Landbrugsraadet, Dansk Industri (Fødevarer) samt Håndværksrådet. Landbrugsrådets svar er suppleret med bemærkninger fra Landbrugets Rådgivningscenter.

3F, Skatteministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Beskæftigelsesministeriet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer samt Registrerede Revisorer (FRR) har meddelt, at de ikke har kommentarer i forhold til lovovervågningen. Forbrugerrådet har oplyst, at de af ressourcemæssige årsager ikke har mulighed for at forholde sig til effekterne af den ændring af innovationsloven, der blev gennemført i 2006 til brug for lovovervågningen (perioden 2006-2008).

5.1 Bemærkninger fra hørte organisationer og myndigheder

Overordnet giver høringssvarene indtryk af, at organisationerne har et positivt indtryk af mulighederne for at fremme innovation. Derudover giver høringssvarene nogle specifikke bemærkninger og forslag, som her er gengivet i kort form.

Landbrugsraadet finder generelt, at det er vanskeligt direkte at aflæse effekten af innovationsfremmende virkemidler efter en kun godt toårig periode, og at mængden af ansøgninger og sammensætningen af tilskudsmodtagere under de tematiserede udbud samt betydningen af sammensætningen af udvalgene bør undersøges nærmere, hvis der lægges op til yderligere justering af loven.

I tilknytning hertil peges der på:

- at det er uklart, hvad der under loven regnes som stimulering af innovation, og hermed hvad udsagnet om, at loven samlet løfter innovationsindsatsen, bygger på

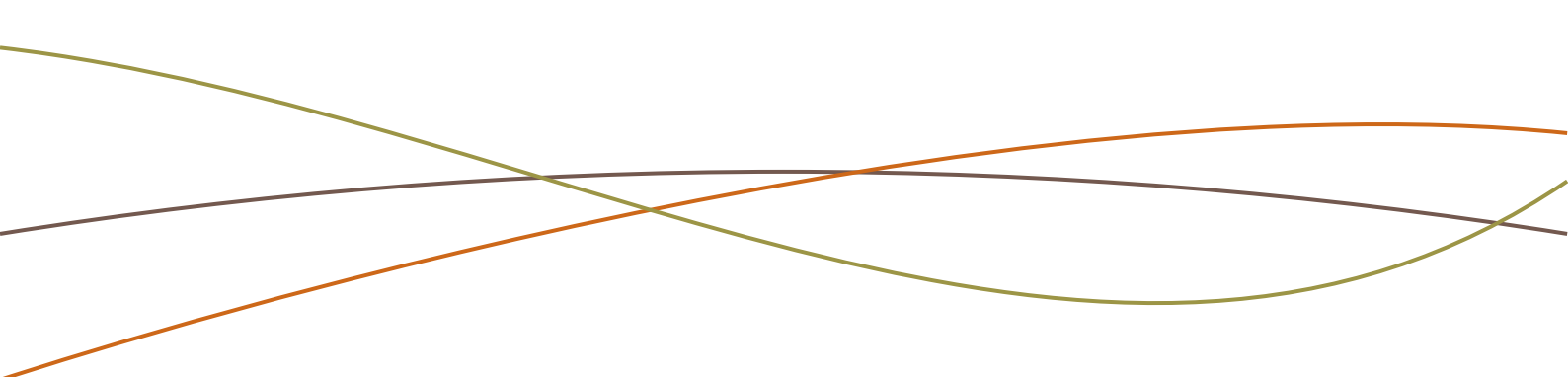
- at vurderingen af, at innovationskompetencen blandt jordbrugere og små og mellemstore virksomheder er styrket, baseres på en gennemgang, der viser flere deltagere i projekterne, men at de samtidig modtager færre midler
- At stigningen i andelen af samarbejdsprojekter og deltagere peger på en styrkelse af samarbejdet i netværk. Et forhold, som kan læses som værende i modstrid med det behov, der lå til grund for yderligere at styrke mulighederne for at samarbejde i netværk ved lovændringen i 2008.

Landbrugsraadet finder det bemærkelsesværdigt, at der alene er støttet to projekter inden for området fiskeri og akvakultur.

For de små og mellemstore virksomheder er det positivt, at der ikke skal ske tilbagebetaling for de to første projekter ved kommercialisering, når tilskuddet er mindre end 750.000 kr. per projekt.

Landbrugsraadet mener endvidere, at udbud af særlige temaer kan tilskynde til kassetænkning, og lægger vægt på, at det alene bør være et projekts kvalitet og relevans, der er afgørende for støtte. Alternativt foreslås fokusering med udgangspunkt i de ofte brede strategier, der er fastlagt af Innovationsudvalget.

Statslige forskningsinstitutioner modtager en relativt høj andel af tilsagnene, hvilket bl.a. illustrerer de mange samarbejdsprojekter mellem erhverv og universiteter. Erhvervet mener, at innovationsloven har givet anledning til mange gode projekter i hele kæden fra jord til bord, og anbefaler, at denne type projekter yderligere fremmes, herunder også i form af mere strategiske og grundlagsskabende projekter.

Endelig anfører Landbrugsrådet med henvisning til ændringen af loven i 2008, at tilskudssatserne ikke bør differentieres yderligere, idet Innovationsudvalget også selv differentierer satserne.

Landbrugets Rådgivningscenter påpeger, at fordelingen af tilsagnene i forhold til forskningsinstitutionerne under "primære erhverv" sandsynligvis afspejler det forhold, at reel forskningsaktivitet rækker ud over, hvad enkeltvirksomheder kan løfte alene. På den anden side bør det tekniske ophæng på forskning, foreninger og brancheorganisationer kunne yde erhvervet den fordel, at spredningsaktiviteter og netværksdannelse kan bredes længere ud end til de enkelte deltagende virksomheder. Omsætningen af forskningens resultater er den vigtigste parameter for erhvervets konkurrenceevne.

Landbrugets Rådgivningscenter bemærker, at temaerne er områder, der er målrettet markeds- og virksomhedsnære aktiviteter. Hensigten med projekterne - og resultaterne - er, at de skal fremme konkurrenceevnen og dermed være løsninger på problemer, som erhvervet enten står midt i eller skal have løst inden for den nærmeste fremtid. På baggrund af succesen med temaerne mener Landbrugets Rådgivningscenter, at der er et udtalt behov for at nyttiggøre viden (spredning af forskningsresultater), og at det kræver særlige innovationsaktiviteter og skal foregå i konkrete praksisnære projekter.

Afslutningsvis nævner Landbrugets Rådgivningscenter, at eftersom innovationsloven har til formål at fremme innovation, forskning og udvikling inden for bl.a. det primære jordbrug - som typisk er små virksomheder - er det uhyre vigtigt at øge netværksdannelsen mellem dels erhvervets virksomheder, dels erhvervets virksomheder og forskningen, således at virksomhedernes konkurrenceevne fortsat kan forbedres.

Dansk Industri (Fødevarer) mener generelt, at innovationsloven er med til at fremme udviklingen af fødevarerbranchen i Danmark. Udvidelse af lovens formål med innovationskompetence ses som et skridt i den rigtige retning for fortsat at sikre Danmark en førerposition på den internationale markedsplads for fødevarer. Dansk Industri mener, at dette fokus bør fastholdes. Samtidig finder de, at innovationslovens muligheder for at skabe tydelig effekt fortsat kan styrkes.

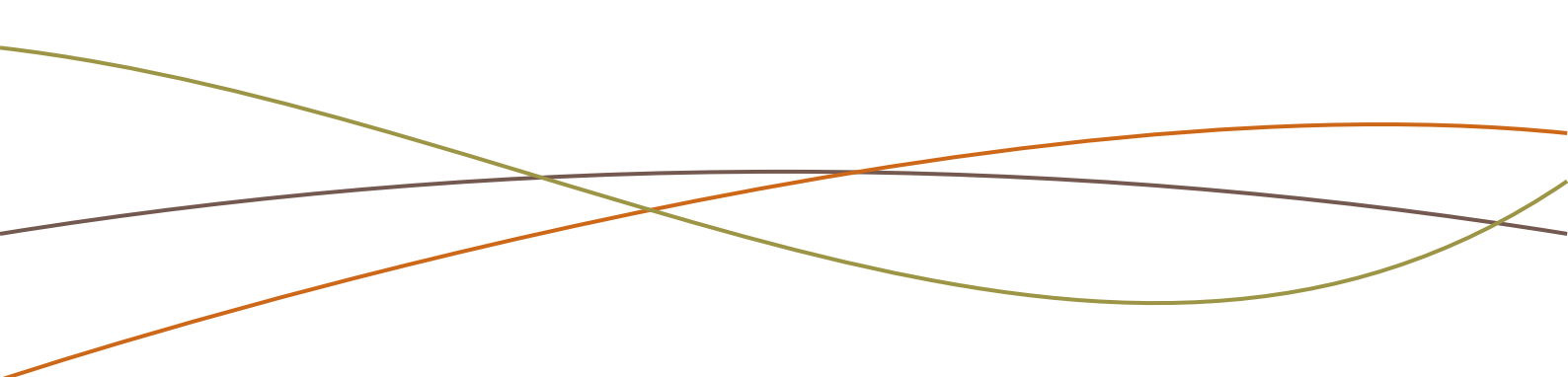
Den nuværende fordeling af tilsagn opfattes som værende for forskningstung, og der kan med fordel lægges endnu mere fokus på forarbejdningsleddet, involvering af virksomheder og en større opmærksomhed mod området for fiskeri og akvakultur.

Dansk Industri (Fødevarer) udtrykker tilfreds med, at loven giver mulighed for at styrke effekten af innovationsmidlerne ved at anvende midler inden for udmeldte temaer. Det er således Dansk Industris klare opfattelse, at tematisering kan være med til at gøre ordningen mere synlig og dermed øge ordningens attraktivitet. Specielt fremhæves temaerne "Opbygning af innovationskompetence i fødevarersektoren" samt "Modning af teknologier i fødevarersektoren" som særligt nyttige.

Dansk Industri (Fødevarer) mener, at temaer fremadrettet skal have et klart sigte i forhold til at løfte fødevarersektoren som helhed og samtidig have fokus på reel udvikling af f.eks. nye services, produkter og teknologier. Temaerne bør have tilpas bredde, så de kan virke som bindeled mellem offentlig strategisk og anvendelsesorienteret forskning på den ene side og privat innovation og produktudvikling på den anden. Hermed skabes sammenhæng mellem innovationslovens indsatsområder og bl.a. Det Rådgivende Udvalg for Fødevarerforskning.

Fremtidige temaer kunne f.eks. omfatte følgende:

- Sundhed og ernæring
- Mad til det offentlige rum, f.eks. daginstitutioner, skoler, ældre, idrætsanlæg
- Udvikling af sunde convenience produkter
- Sunde produkter målrettet mod grupper med særlige kendetegn eller behov, f.eks. ældre og børn
- Sporbarhed
- CSR/ECO-innovation
- Food Service/Service Design
- Procesteknologi

Dansk Industri (Fødevarer) understreger afslutningsvis vigtigheden af, at der hele tiden sigtes mod forenkling af ordningens ansøgningsprocedurer. Komplexiteten af ansøgningen anses som en stor barriere for en række mindre og mellemstore virksomheder.

Håndværksrådet forholder sig især til lovændringen i forhold til lovens mål om at styrke små og mellemstore virksomheders (SMV) innovationskompetence.

Det er rådets vurdering, at de små og mellemstore virksomheder udgør en meget lav andel af de virksomheder, der modtager tilskud fra innovationsloven. Rådet finder endvidere, at den lave andel oven i købet skal ses i lyset af, at små og mellemstore virksomheder er defineret som virksomheder med under 250 ansatte.

Rådet mener, at de små og mellemstore virksomheders andel hverken er tilfredsstillende eller svarer til, hvad andre innovationspolitiske redskaber kan nå ud til, og konstaterer, at andre innovationstilbud i langt højere grad når ud til små og mellemstore virksomheder, f.eks. GTS-institutterne.

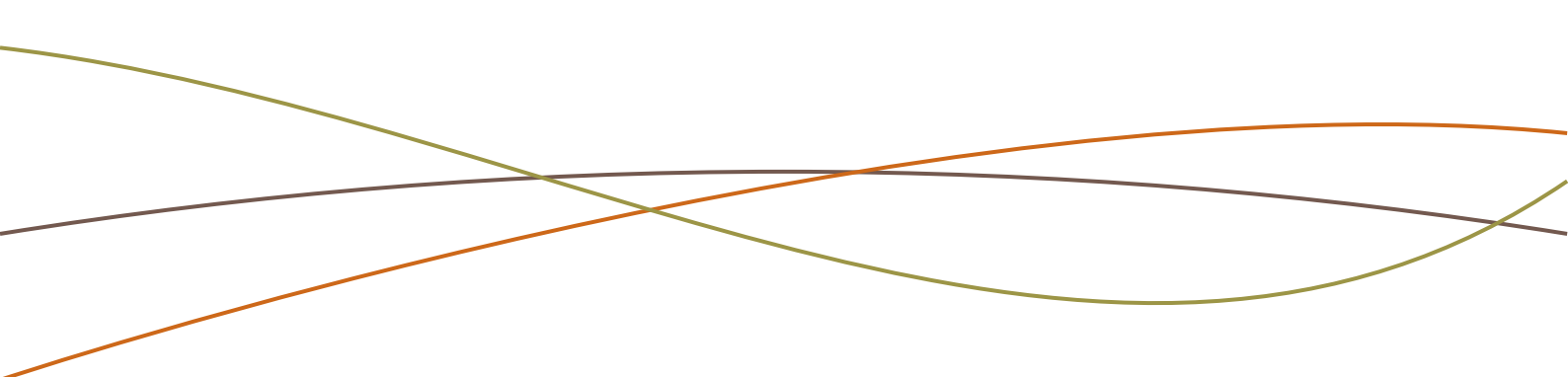
Samlet konstaterer Håndværksrådet, at innovationslovens midler i ringe udstrækning når ud til små og mellemstore virksomheder, og at udviklingen siden lovændringen er gået i den forkerte retning.

5.2 Bemærkninger til høringsvarene

Vedrørende muligheden for at aflæse effekten af indsatsen efter en godt toårig periode vil dette altid være vanskeligt, idet et projekt typisk løber over en periode på to til tre år, og effekten heraf i sagens natur først indfinder sig efter afslutningen. Der arbejdes løbende med at udvikle evidensbaserede metoder til vurdering af lovens effekt bl.a. med bistand fra Fødevarøkonomisk Institut. I den forbindelse er der gennemført en selvstændig vurdering af lovens effekt siden 2001, jf. bemærkningerne til lovforslaget (L150 - 2006).

Definitionen af små og mellemstore virksomheder under loven følger EU's statsstøtteregler på området, og der er siden ændringen i 2006 konstateret, at flere virksomheder i denne kategori har modtaget støtte under loven. Den er nu oppe på 38 pct. mod 33 pct. i 2001/2003, hvilket betyder, at flere små og mellemstore virksomheder deltager i innovationsaktiviteter under loven. Udviklingen i forskellige virksomhedstypers deltagelse i projekter samt deres andel af tilsagn i perioden 2002/2003 – 2008 fremgår af tabel 8.1.1 og 8.1.2. Det fremgår her, at både de små og mellemstore virksomheders deltagelse i projekter samt deres andel af tilsagn er øget i perioden efter lovændringen.

Gennem støtten til konkrete virksomhedsinitierede projekter tilbyder innovationsloven virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, en praktisk platform til at samarbejde med forskellige typer af vidensinstitutioner. Et samarbejde, der i det konkrete projekt og for den konkrete virksomhed ikke nås ved en generisk og generel støtte som f.eks. støtten til GTS-systemet.

Udbud af temaer under loven har medvirket til at fokusere indsatsen under loven på specifikke områder og burde ikke give anledning til kassetænkning, idet de pågældende områder alle ligger inden for lovens rammer. Erfaringerne fra de gennemførte temaer har vist, at perioden fra udbud til ansøgningsfrist skal have en rimelig længde for at sikre, at antallet af ansøgninger står mål med den afsatte ramme, og at ansøgningerne har den nødvendige kvalitet.

Forskningsinstitutionerne er samlet set den største modtager af støtte under loven med 66 mio. kr. i 2007 og 2008 svarende til 44 pct. af de samlede midler. Dette skal ses på baggrund af fødevarerådet's særlige organisering, hvor en stor andel af de samlede forskningsaktiviteter er henlagt til offentlige forskningsinstitutioner bl.a. med finansiering fra erhvervene selv via produktions- og promilleafgiftsmidler. Hertil kommer, at forskningsaktiviteter i overensstemmelse EU's statsstøtteregler støttes med en højere støtteprocent end udviklingsaktiviteter. Det er hermed naturligt, at en given balance mellem forsknings- og udviklingsaktiviteter giver forskningsaktiviteterne den højeste støtteandel.

Der arbejdes til stadighed med at forenkle ansøgningsproceduren under loven under hensyntagen til, at der fortsat skal sikres det nødvendige informations- og datagrundlag for at kunne udarbejde et validt beslutningsgrundlag for ansøgningens behandling, opfølgning og vejledning i forbindelse med projektets gennemførelse og efterfølgende vurdering af effekt.

5.3 Fødevarerministeriets vurdering

5.3.1 Innovationsudvalget⁵

Innovationsudvalget finder generelt, at innovationslovens formål er opfyldt, idet det dog må noteres, at lovens intention vedrørende opbygning af innovationskompetence ikke er nået i tilstrækkelig grad. Dette skyldes, at der ikke har været en særlig stor efterspørgsel i forhold til dette indsatsområde, og at det er et svært område for virksomhederne. Men hvis området bliver eksemplificeret for virksomhederne i forhold til aktuelle situationer, så sker der en udvikling. Det er derfor vigtigt at få de gode eksempler frem.

Innovationsudvalget noterer endvidere med tilfredshed, at tilskudsmulighederne under innovationsloven har været en vigtig drivkraft for virksomhederne i den pågældende periode. En del af de virksomheder, der har modtaget tilskud, er forholdsvis nystartede og har en begrænset finansiell styrke, og tilskuddet til gennemførelse af udviklingsprojekter er derfor af afgørende betydning.

Innovationsudvalget mener, at innovationslovens succes bl.a. skyldes, at ordningen er indrettet med henblik på at fremme en virksomhedsdrevet innovation (bottom-up), hvor der er lagt vægt på stor fleksibilitet i administrationen, herunder at ansøgere får en hurtig afgørelse på deres ansøgning.

Innovationsudvalget finder, at der fortsat er behov for at fokusere på helhedsperspektivet, herunder at også forskningsprojekter indgår i en helhed, der når op i markedet.

Der er i udvalget forskellige opfattelser af anvendelsen af temaer under innovationsloven. Men når der skal gennemføres temaer, finder udvalget det vigtigt, at der bliver afsat de nødvendige midler til opfølgning på temaerne, dvs. til udbredelsen af resultater og erfaringer fra de gennemførte projekter.

⁵ Innovationsudvalget, som blev etableret med lovændringen i 2008 jf. kapitel 4.3.

5.3.2 Fødevareministeriet

Fødevareministeriet vurderer i forhold til spørgsmålet om lovens intentioner om stimulering af innovationsindsatsen er nået, at dette er sket. Vurderingen bygger på, at der i perioden 2006-2008 er udstedt tilsagn for 377 mio. kr., og at både evalueringen i 2005 samt den undersøgelse Fødevareøkonomisk Institut har gennemført i 2009 viser en høj grad af additionalitet – dvs. at flertallet af de projekter, der støttes under loven, ikke ville være gennemført uden støtten og hermed øger den samlede innovationsindsats. Med lovens indsatsområder samt muligheden for udmelding af temaer sker dette endvidere på områder, hvor erhvervene har betydelige samfundsmæssige udfordringer.

Der ligger imidlertid fortsat en stor opgave i at fastlægge konkrete og målbare mål for innovationsindsatsen både i forhold til virksomhedsøkonomiske parametre og i forhold til de mere samfundsmæssige områder som dyrevelfærd, miljø m.v. Forhold som regeringen har understreget betydningen af i forslaget om etablering af et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) i oplægget til Grøn Vækst.

I forhold til spørgsmålet om det er lykkedes at styrke de små og mellemstore virksomheders innovationskompetence, vurderer Fødevareministeriet at dette ikke kan dokumenteres fyldestgørende på nuværende tidspunkt, idet der fortsat udestår en opgave med at opstille relevante opgørelseskriterier.

På baggrund af gennemgangen af de meddelte tilsagn i perioden 2006-2008 kan det konstateres, at det med temaet innovationskompetence er lykkedes at etablere en række samarbejder/netværk, som direkte har til formål at styrke virksomhedernes innovationskompetence. Det kan imidlertid også konstateres, at opbygning af innovationskompetence kun i begrænset omfang indgår som element i konkrete projekter under loven som helhed.

Ovennævnte faktorer peger derfor på, at det i en vis udstrækning er lykkedes at stimulere virksomhedernes innovationskompetence, men at indsatsen kan styrkes yderligere. Hertil kommer et udtalt behov for at konkretisere og målsætte innovationskompetence på linje med øvrige formål under loven.

Til spørgsmålet om loven har bidraget til at styrke samarbejde i netværk vurderer Fødevareministeriet, at dette er sket, idet der stadig kan konstateres en stigning i omfang og antal af samarbejdsprojekter. I 2006-2008 udgjorde de henholdsvis 77 pct. af alle tilsagnsmottagere og 74 pct. af de samlede tilsagn.

Det vurderes samtidig, at samarbejde i netværk kan udgøre et dilemma i forhold til ønsket om fremme af den markedsnære og virksomhedsspecifikke innovation, idet virksomhederne må antages i mindre udstrækning at ville dele viden og kompetencer på områder af direkte betydning for egen udvikling af processer, produkter og services. Samarbejdet og netværk kan hermed indirekte medføre, at kerneindsatsen under loven langsomt bevæger sig fra det virksomhedsspecifikke over i mere almene, generiske og strategiske indsatser, hvilket yderligere kan gøre måling af effekt på den enkelte virksomhed vanskelig.

5.4 Konklusion

På baggrund af de tilsagn, der er bevilget i perioden medio 2006 til 31. december 2008, høringsvarene over effekten af ændringer, gennemgangen af de samlede tilsagn i perioden 2001-2008, evalueringer og undersøgelser af innovationsloven, senest Fødevarerøkonomisk Instituts undersøgelser i 2009, vurderes det:

- at innovationslovens formål fortsat er opfyldt
- at det er lykkedes at stimulere innovationsindsatsen i jordbrugs-, fiskeri- og fødevarersektorerne
- at det delvist er lykkedes at styrke de små og mellemstore virksomheders innovationskompetence, uden at dette dog kan kvantificeres
- at loven har bidraget til at styrke samarbejde i netværk.

Fødevarerministeren vil på den baggrund søge at fastholde og yderligere styrke instrumentariet i den eksisterende lov i forbindelse med udarbejdelse af lovgrundlaget for et kommende Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Samtidig skal der opstilles klare målsætninger for den fremadrettede indsats, herunder fastlæggelse af, hvorledes der efterfølgende kan gennemføres en systematisk evidensbaseret måling og vurdering af indsatsen under programmet.

6 Bevillinger under innovationsloven 2006-2008

Under innovationsloven har der i perioden 2006-2008 været i alt 361,4 mio. kr. til rådighed i nye bevillinger svarende til et gennemsnit på 120,3 mio. kr. årligt. En samlet oversigt over bevillingerne fremgår af tabel 6.1.

Det bemærkes, at bevillingsniveauet for loven var reduceret i 2006 som led i finansieringen af RUL-initiativerne⁶ i forbindelse med afslutningen af landdistriktsprogrammet 2000-2006.

Der har i perioden været anvendt videreførte midler og genanvendt annullerede midler for i alt 68,9 mio. kr. ud over de bevilgede rammer og anvendelse af tilbagebetalte midler.

I perioden har der herudover været budgetteret med tilbagebetalinger i forbindelse med kommerciel udnyttelse af resultater opnået med støtte under loven på 5,6-5,8 mio. kr. Niveauet har ikke været opnået i perioden, hvilket hænger sammen med, at tilbagebetalingsreglerne med loven blev lempet i forhold til de tidligere produktudviklingslove. De registrerede tilbagebetalinger i 2006 og 2007 vedrører således primært projekter gennemført under produktudviklingslovene fra før 2001.

Ændringerne af tilbagebetalingsreglerne i 2006 forventes først at slå igennem fra 2010 og frem.

Bedre dyrevelfærd og produktionsøkonomi – fornuft på to fronter

Halte køer betragtes i dag som en af de største velfærdsmæssige udfordringer i kvægbruget.

Med projektet "Automatisk klovpleje hos malkekøer – udvikling og afprøvning" søger erhvervsrettede virksomheder sammen med forskere fra Århus Universitet at udvikle et system til automatisk klovpleje hos malkekøer. Projektet forventes at kunne bidrage til forbedret kløvsundhed blandt malkekøer med deraf følgende positive effekter på dyrevelfærd og produktionsøkonomi. Yderligere forventede effekter er mindre negative effekter på miljøet fra reduceret anvendelse af desinfektionsmidler og mindre fysisk arbejde for landmanden.

Projektet løber fra 13. juni 2007 til 31. december 2010 og støttes med 1,4 mio. kr., hvilket svarer til 26 pct. af projektets samlede budgetterede omkostninger.

Tabel 6.1: Bevillinger under innovationsloven 2006-2008

Mio. kr.	FL 2006	FL 2007	FL 2008	I alt
Bevilling	101,0	125,4	131,0	357,4
Heraf øremærket:				
Forsøgsfiskeri	3,0			3,0
Forskning og udvikling fisk	7,5			7,5
Økologiens Hus	3,0	3,0	3,0	9,0
Flerårsplan		5,0	5,0	10,0
Skolemad		6,5	-	6,5
Tilbagebetaling	2,4	1,6	-	4,0
I alt	103,4	127,0	131,0	361,4

⁶RUL: Regeringens Udvalg for Landdistrikter. Regeringens initiativ til afsluttende aktiviteter under Landdistriktsprogrammet 2000-2006.

Tabel 6.2: Samlet antal ansøgninger, budget og tilsagn under innovationsloven 2006-2008

	Ansøgt				Tilsagn			
	Antal	Budget (mio. kr.)	(mio. kr.)	Pct.	Antal	Budget (mio. kr.)	(mio. kr.)	Pct.
Primært jordbrug	442	1.214,0	599,6	49	215	579,1	233,6	40
Fiskeri og akvakultur	20	36,6	25,9	71	10	20,5	8,5	42
Forarbejdning	437	1.122,4	569,7	51	160	386,3	157,3	41
Særlig økologi	84	103,3	83,6	81	36	41,0	29,8	73
I alt	983	2.476,2	1.278,8	52	411	1.026,9	429,9	42

I perioden 2006-2008 blev der ansøgt om tilskud på knap 1,3 mia. kr. fordelt på 983 projekter. I perioden blev der samlet meddelt tilsagn for 429,9 mio. kr. til 411 projekter. Den gennemsnitlige ansøgte tilskudsprocent var på 52 pct., og den gennemsnitlige bevilgede tilskudsprocent var på 42 pct. Der er i perioden meddelt tilsagn til projekter med et samlet budget på godt 1 mia. kr.

7 Meddelte tilsagn under innovationsloven 2006-2008

Der gøres opmærksom på, at data for hele 2006 er medtaget i efterfølgende tabeller, hvorimod de data, der indgår i beskrivelsen, alene vedrører sager efter vedtagelsen af ændringen af loven. Data vedrørende sager efter vedtagelsen af ændringen er benævnt "2006 ny".

Under innovationsloven er der i perioden efter ændringernes ikrafttræden medio 2006 til 2008 meddelt tilsagn til 353 projekter for i alt 376,7 mio. kr. med deltagelse af 743 virksomheder, forskningsinstitutioner m.v. 179 af projekterne blev bevilget efter indstilling fra Det Rådgivende Udvalg for det Primære Jordbrug, 143 efter afgørelse af Innovationsudvalget og 29 efter indstilling fra Det Økologiske Fødevareråd.

Fordelt efter karakteren af projekterne vedrørte 95 projekter anvendt forskning, 231 udvikling, 2 kollektiv markedsføring og 25 andet (økologiske informationsprojekter, græsrodsforskning m.v.). Udvikling og anvendt forskning udgør hermed hovedparten af de støttede projekter. Fordeling af tilsagn mellem projektyperne fremgår af tabel 7.1.

Tabel 7.1: Tilsagn fordelt efter projekttype og tilsagnsår

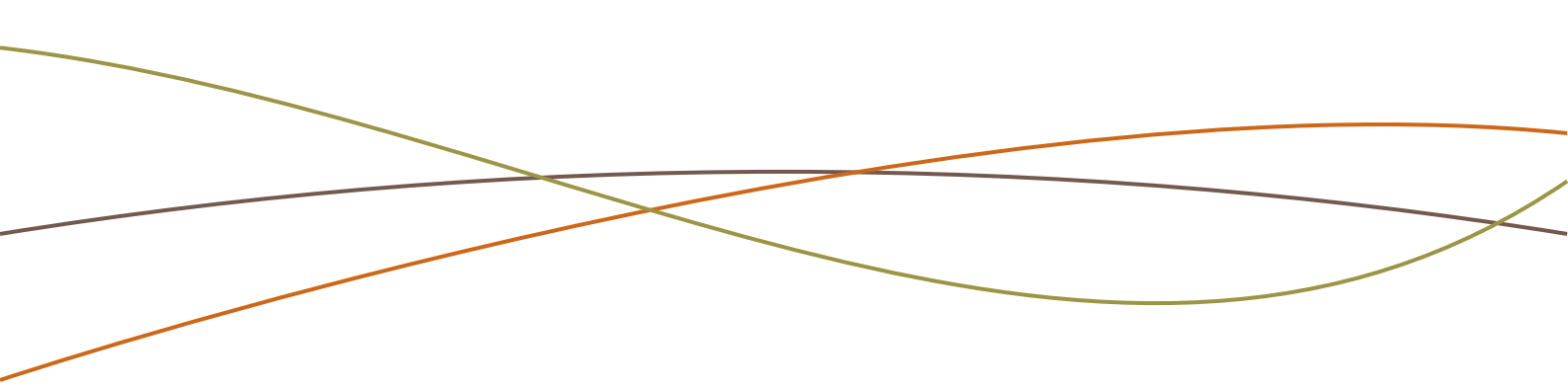
Mio. kr.	2006	2006 ny	2007	2008	I alt
Andet	2,1	1,4	12,6	9,7	25,9
Anvendt forskning	29,9	47,6	62,2	72,6	212,2
Kollektiv markedsføring	0,5	0,8	2,1	-	3,5
Udvikling	20,7	26,6	75,1	65,9	188,3
I alt	53,2	76,4	152,0	148,2	429,9

Offentlige forskningsinstitutioner modtog i perioden tilsagn for 245,7 mio. kr., svarende til 38,7 pct. Andelen var i 2006 ekstraordinær stor på baggrund af støtte til et enkelt forskningsprojekt med 18,6 mio. kr. Andre forskningsinstitutioner modtog tilsagn for 37,1 mio. kr. svarende til 9,9 pct.

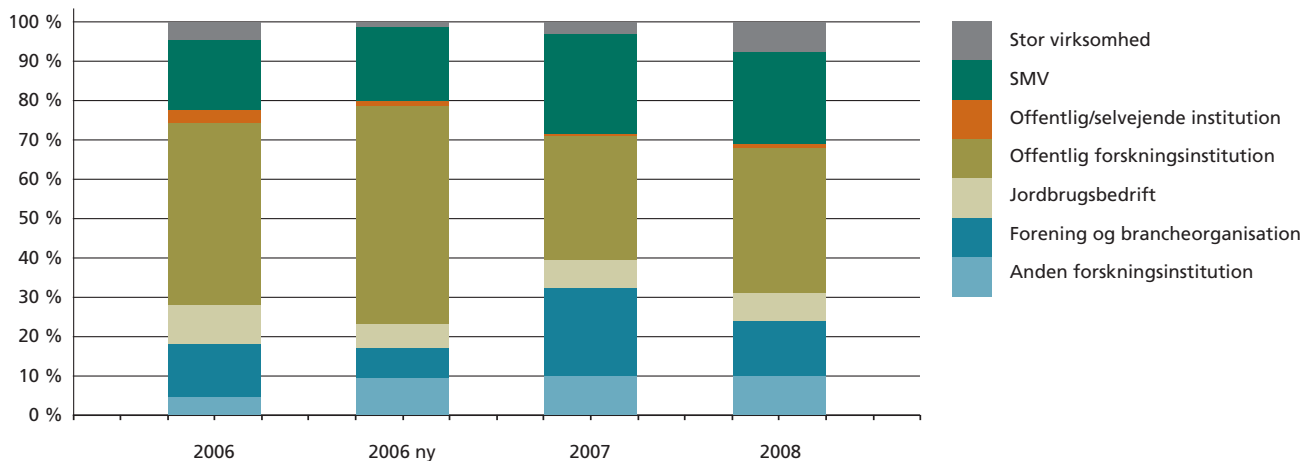
Små og mellemstore virksomheder modtog tilsagn for 87,1 mio. kr. svarende til 23,1 pct., og jordbrugere⁷ modtog tilsagn for 23,4 mio. kr. svarende til 6,2 pct.

Foreninger og brancheforeninger modtog 63,0 mio. kr. svarende til 16,7 pct., og store virksomheder modtog tilsagn for 19,5 mio. kr. svarende til 5,2 pct.

⁷Jordbrugere: Ejere, forpagtere eller brugere af jordbrug

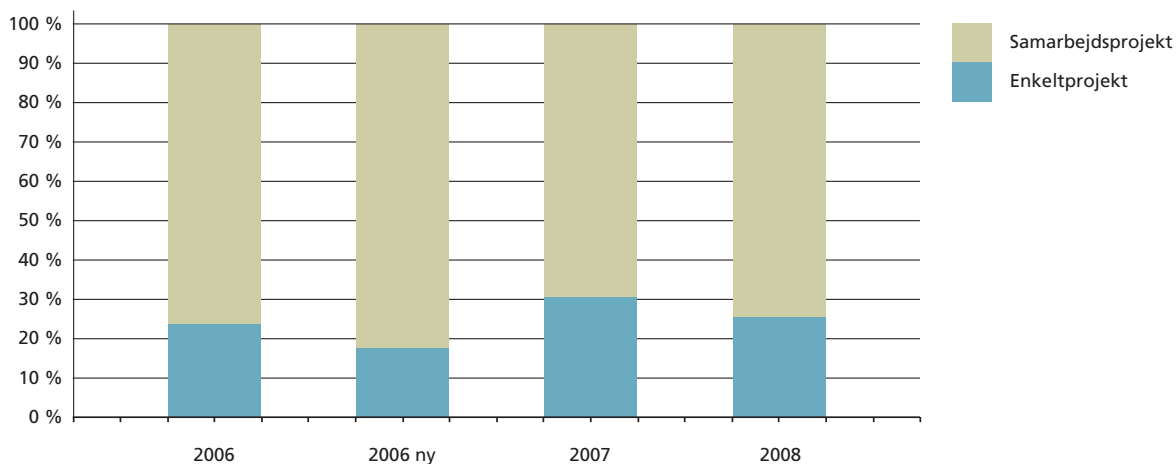

Figur 7.1: Relativ fordeling af tilsagn efter virksomhedstype og tilsagnsår

Et af innovationslovens formål er at fremme samarbejde mellem virksomheder og mellem virksomheder og forskningsinstitutioner. Af figur 7.2 fremgår det, at netop samarbejdsprojekter er støttet med 70-80 pct. af tilsagnsbeløbene i de pågældende år.

Figur 7.2: Tilsagn fordelt efter projekttype og tilsagnsår

Tilsvarende deltager mere end 75 pct. af alle projektdeltagere i samarbejdsprojekter, og i perioden har 572 deltaget i samarbejdsprojekter mod 171 i enkeltvirksomhedsprojekter. Den årlige fordeling mellem enkeltvirksomhedsprojekter og samarbejdsprojekter fremgår af tabel 7.2.

Tabel 7.2: Antal projektdeltagere fordelt efter projektkategori og tilsagnsår

Antal	2006	2006 ny	2007	2008	Hovedtotal
Enkeltprojekt	31	37	71	63	202
Samarbejdsprojekt	95	88	262	222	667
Hovedtotal	126	125	333	285	869

Antalsmæssigt udgjorde de små og mellemstore virksomheder efter lovens ændring, da også den største virksomhedsgruppe med 269 deltagere efterfulgt af jordbrugere med 120 deltagere og foreninger og brancheorganisationer med 88 deltagere.

Lugten fra svinestalde reduceres

Lugtgener fra stalde er et stort problem i forbindelse med svineproduktionen. Bio-Aqua A/S har i samarbejde med Dansk Svineproduktion udviklet den såkaldte "Smellfigther", som er et system, der kobles til gyllesystemet, og tilsættes ozon. Ozonbehandlingen betyder, at lugtgenerne fra svinestalden halveres. Projekter bidrager derved til at gavne miljøet og reducere nabogener ved svinestalde.

Der er givet samlet tilskud på 932.350 kr. under innovationsloven.

Tabel 7.3: Antal projektdeltagere fordelt efter virksomhedstype og tilsagnsår

Virksomhedstype	2006	2006 ny	2007	2008	I alt
Anden forskningsinstitution	3	13	17	16	49
Forening og brancheorg.	13	12	40	36	101
Jordbrugsbedrift	24	15	59	46	144
Offentlig forskningsinstitution	28	31	62	55	176
Offentlig/selvejende inst.	5		2	1	8
SMV	36	44	117	108	305
Stor virksomhed	17	10	36	23	86
Deltagere i alt	126	125	333	285	869

Med lovændringen blev innovationslovens generelle formål udvidet til også at omfatte styrkelse af innovationskapaciteten. Derved blev der skabt mulighed for, at tilskudsmodtagere i forbindelse med innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter kan opnå tilskud til aktiviteter, der opbygger innovationskompetence. Siden ændringen af loven har der med udgangspunkt heri været udbudt et særskilt tema, hvorunder der er meddelt tilsagn til 11 projekter med i alt 18,8 mio. kr. Ud over temaet er der meddelt tilsagn til styrkelse af innovationskompetence til 27 deltagere i 17 projekter med i alt 0,7 mio. kr. til denne aktivitet.

Der blev ligeledes med ændringen af loven mulighed for samlet støtte til integrerede projekter, der går på tværs af lovens traditionelle sektor- og kapitelopdeling. Der har siden lovens ændring været ansøgt om tilskud til 18 integrerede projekter med et samlet budget på 85,3 mio. kr. og et ansøgt tilskud på 45,2 mio. kr.

Til disse ansøgninger er der meddelt tilsagn til fire projekter med i alt 6,6 mio. kr. Projekterne har 14 deltagere.

Laboratoriet samlet i én chip

Svampe og deres sporer kan være giftige for mennesker, og de forårsager store tab gennem fødevarekæden fra primærproduktionen til afsætning. Detektion er forudsætning for bekæmpelse, men de nuværende metoder er langsommelige og kræver ugelange analyser i laboratoriet.

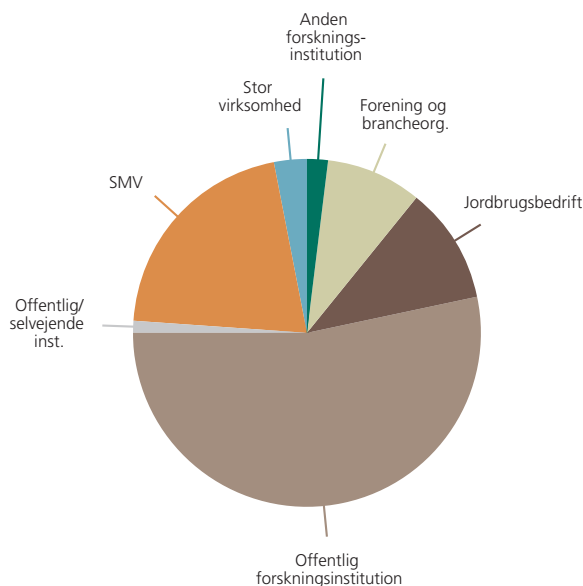
Ilochip A/S og Århus universitet (DJF) er ved at udvikle et "integreret lab-on-a-chip" (ILOC) til hurtig, sensitiv og robust detektion af svampesporer med relevans for fødevareproduktionen fra jord til bord. Selve chippen, der leverer testresultater på bare 30 minutter, er oprindelig udviklet i forbindelse med detektion af biologiske våben, men har ved innovationslovens mellemkomst fundet en mere almenyttig anvendelse, der gavner både virksomhedernes økonomi og forbrugernes helbred.

Med baggrund i hurtig og pålidelig detektion til konkurrencedygtige priser forventes projektet at have et stort kommercielt og eksportmæssigt potentiale. Fødevareministeriet støtter projektet med ca. en million kr. i perioden 2007-10.

7.1 Det primære jordbrug

Under det primære jordbrug er der i perioden efter lovens ændring meddelt tilsagn til 179 projekter for 182,3 mio. kr. Projekterne havde et samlet budget på 458,2 mio. kr., og 383 virksomheder m.v. deltog i dem.

Figur 7.1.1: Relativ fordeling af tilsagn efter virksomhedstype – primær jordbrug

Offentlige forskningsinstitutioner er samlet set den største tilsagnsmottager inden for det primære jordbrug efterfulgt af små og mellemstore virksomheder samt jordbrugsbedrifter. Baggrunden for fordelingen skal bl.a. findes i det traditionelt stærke samarbejde mellem virksomheder og den offentlige forskning på området. Et samarbejde, som bl.a. har sin rod i områdets særlige organisering med offentlige forskningsinstitutioner, en samlet rådgivningstjeneste, og at den enkelte jordbruger kun i begrænset omfang har et økonomisk incitament til at udføre selvstændige forsknings- og innovationsaktiviteter.

Laserteknologi til ukrudtsbekæmpelse

Brugen af herbicider i forbindelse med fødevarereproduktion er et problem, der får stadig større samfundsmæssig interesse.

Med projektet "Ukrudtsbekæmpelse, herbicidfri ukrudtsbekæmpelse med laser" vil forskere i samarbejde med virksomheden Torsana Laser Technologies undersøge muligheden for at udnytte laserteknologi til termisk ukrudtsbekæmpelse.

Projektet skal skabe det biologiske og tekniske videngrundlag for udvikling af et laserapparat til termisk bekæmpelse af ukrudt i gartneri og landbrug. Apparatet indeholder et computervisionssystem, der kan skelne imellem kulturplanter og ukrudtsplanter, og selve ukrudtsbekæmpelsen skal ske via en præcis bestråling med en højenergilaser.

Projektet er et samarbejde mellem Syddansk Universitet, Århus Universitet og virksomheden Torsana Laser Technologies A/S og fik i 2007 tildelt et tilskud på 3.290.938 kr.

7.2 Det primære fiskeri

Under det primære fiskeri og akvakultur blev der i perioden alene meddelt tilsagn til to projekter for 3,9 mio. kr.

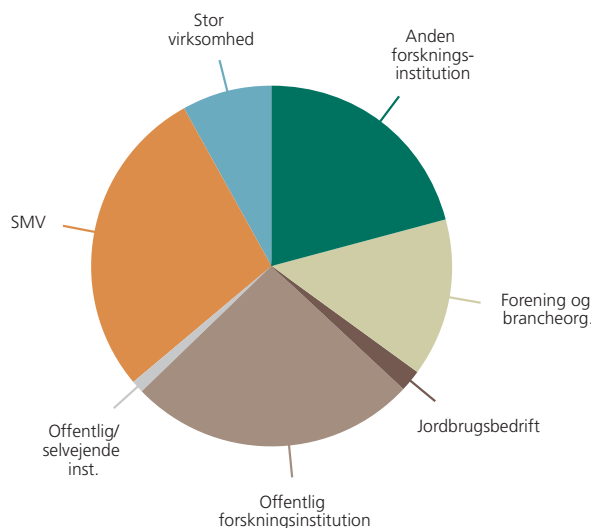
Der kan således konstateres et fald i aktiviteten inden for området, hvilket kan skyldes, at der efter lovens ændring ikke længere indkaldes særskilt på området, ligesom der heller ikke længere er afsat særskilte midler til området, idet der dog, på finansloven, er tilkendegivet et forventet indsatsniveau på godt 10 mio. kr. årligt for hele fiskerisektoren.

7.3 Forarbejdning af jordbrugs- og fiskeriprodukter

Under "Forarbejdning og forædling af jordbrugs- og fiskeriprodukter" er der efter lovens ændring meddelt tilsagn til 141 projekter for 139,8 mio. kr. Projekterne har et samlet budget på 362,0 mio. kr. og har i alt 331 deltagere.

Antallet af deltagere vurderes at være ekstraordinært stort, hvilket bl.a. hænger sammen med temaet "Opbygning af innovationskompetence", hvor de enkelte projekter har et stort antal deltagere.

Figur 7.3.1: Relativ fordeling af tilsagn efter virksomhedstype – forarbejdning

Forbedring af fødevarsikkerheden

Fødevarebåren virus er årsag til et stigende antal mave-tarm-infektioner, men virus i fødevarer er i praksis ikke muligt at overvåge. Modsat er det muligt at opdage bakterier sikkert og hurtigt.

I projektet *Virusforebyggelse i frugt og grønt ved brug af indikatorbakterier* udvikles et overvågningsværktøj, der anvender specifikke bakterier, som er indikatorer for human fækal forurening, og som kan levere resultater inden for 24 timer. Derved bliver det muligt at sikre forbrugerne mod mave-tarm-infektioner stammende fra kontamineret frugt og grønt.

Projektet fik i 2008 tildelt et tilskud på 1.615.329 kr. og udføres i et samarbejde mellem Teknologisk Institut, DTU-Fødevareinstituttet, Ardo A/S, European Freeze Dry og Ørskov Frugt.

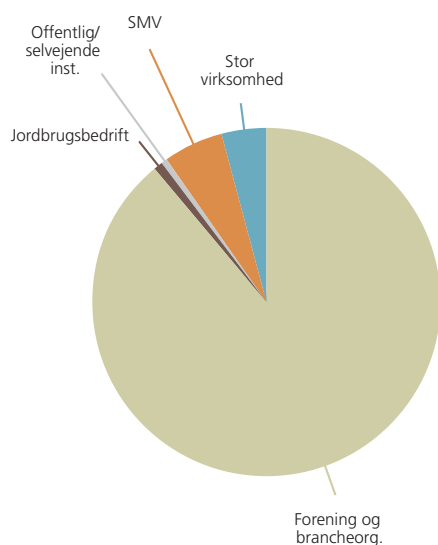
Offentlige forskningsinstitutioner samt små og mellemstore virksomheder modtog den største andel af tilsagnene efterfulgt af kategorien anden forskningsinstitution, der bl.a. omfatter GTS-institutter og Slagteriernes Forskningsinstitut, og forening og brancheorganisation.

7.4 Økologiske udviklingsprojekter m.v.

Under økologiske udviklingsprojekter m.v. er der efter lovens ændring meddelt tilsagn til 29 projekter med 26,9 mio. kr. Projekterne havde et samlet budget på 35,3 mio. kr. og havde 29 deltagere.

Foreninger og brancheorganisationer er den helt dominerende tilsagnsmottager, hvilket hænger sammen med karakteren af projekterne, der i overvejende grad er informationsprojekter. Hertil kommer, at der i overensstemmelse med aftalen om Vandmiljøplan III har været øremærket 3,0 mio. kr. årligt til projekter ved Økologiens Hus.

Figur 7.4.1: Relativ fordeling af tilsagn efter virksomhedstype – økologiske udviklingsprojekter m.v.

Rekordbesøg på de økologiske høstmarkeder igen i 2008

På de økologiske høstmarkeder tilbydes de danske forbrugere at opleve økologien helt tæt på. Markederne giver mulighed for at opleve det økologiske landbrug, tale med de økologiske landmænd og få den nyeste viden om økologisk jordbrug.

Viden om økologi spiller en vigtig rolle for den markedsbaserede vækst, som økologien oplever i disse år. Viden og faktisk oplysning om den økologiske driftsform udgør desuden et vigtigt element i forbrugernes mulighed for at træffe et oplyst valg af fødevarer. I 2007 fandt 77.000 besøgende vejen forbi 118 forskellige gårde fra hele landet.

Tilsvarende blev de økologiske høstmarkeder støttet i 2008. Dette år havde de 78.000 besøgende på de 120 gårde, hvilket dog var lidt færre end forventet. Ansøger var tilfreds med antallet af besøgende, idet søndagen var meget regnfuld. De økologiske høstmarkeder adskiller sig fra tidligere års markeder, ved at besøgende for første gang kunne opnå en direkte synergi i forhold til en konkret kampagne i detailhandlen, nemlig en planlagt kampagne for økologiske oste.

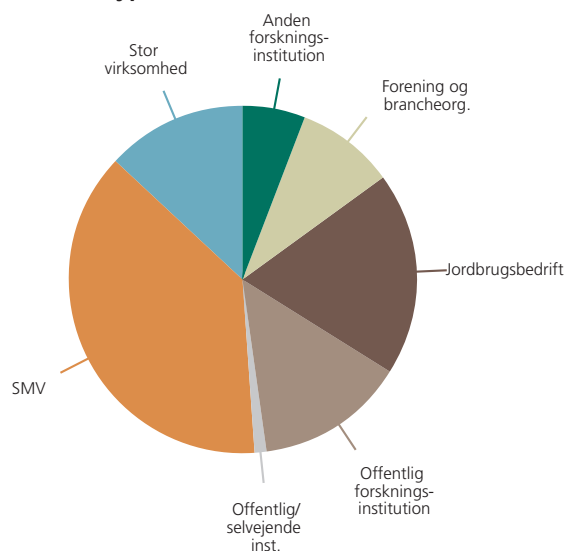
De økologiske høstmarkeder er støttet med 1,5 mio. kr. i 2007 svarende til det samlede budget. I 2008 var projektet støttet med 1.063.698,50 kr., svarende til 85 pct. af det samlede budget.

7.5 Temaer

Der har i forlængelse af ændringen af loven været udbudt fire egentlige temaer under loven og en bevilling til støtte til evaluering af skolemadsordningers effekt og betydning, der har visse fællestræk med temaer i den faglige afgrænsning og målretning, bevillingen var underlagt.

Temaerne har været udbudt på forskellige vilkår i forhold til, hvornår der kunne søges, bindinger m.v.

Figur 7.5.1: Relativ fordeling af tilsagn efter virksomhedstype

Tabel 7.5.1: Ansøgning under temaer m.v. i perioden 2006-2008

	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio. kr.)	Pct.
Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion	21	40,8	21,9	54
Opbygning af innovationskompetence	42	85,5	39,1	46
Skolemadsordningers effekt og betydning	4	35,0	17,8	51
Smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarerproduktionen	18	17,4	8,5	49
Modning af Teknologier	27	74,8	40,2	54
I alt	113	253,6	127,4	50

Samlet set er det karakteristisk for de udbudte temaer, at der er en højere grad af deltagelse af virksomheder, herunder især SMV'er og jordbrugsbedrifter, end under loven som helhed. Dette forhold er sandsynligvis påvirket af indholdet i de temaer, der har været udbudt, idet disse på nær evalueringen af skolemadsordninger er målrettet markeds- og virksomhedsnære aktiviteter.

Endvidere har der vist sig et behov for en relativ lang periode fra opslag til ansøgningsfrist for at sikre tilstrækkelig tid til etablering af samarbejder og netværk inden for området, som kan danne fundament for at udarbejde projektforslag i den nødvendige kvalitet. Et forhold, som også kan fremmes gennem en proaktiv og målrettet informations og vejledningsindsats i ansøgningsperioden.

Endelig er det erfaringen fra de udbudte temaer, at der er en betydelig sammenhæng mellem den faglige bredde i temaet, antallet af potentielle ansøgere især af virksomheder og omfanget af nye aktiviteter, der kan igangsættes. Et forhold, som bør være afgørende i forbindelse med fastlægning af de økonomiske rammer for det pågældende tema.

Det er ikke muligt at komme med fyldestgørende konklusioner i forhold til de enkelte deltemaer, da størstedelen af projekterne endnu ikke er afsluttet.

7.5.1 Smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarerproduktionen

Temaet var en del af Fødevareministeriets satsning på kvalitetsfødevarer, "Smag Danmark". Med satsningen har Fødevareministeriet ønsket at sikre et større udbud af og en større efterspørgsel efter danske kvalitetsfødevarer. Indsatsen skal være med til at sikre konkurrenceevnen i det danske fødevarerhverv.

Støtteberettiget er alene projekter, der kan dokumentere, at projekterne vil føre til:

- nye måder at producere kvalitetsfødevarer på
- variation i udbud - forskellige og bedre smagsoplevelser
- styrket markedspotentiale.

Temaet blev udbudt ultimo 2007 med en enkelt ansøgningsrunde inden for en samlet ramme på indtil 10,0 mio. kr.

Tabel 7.5.1.1: Ansøgning og tilsagn under temaet smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarerproduktionen

	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio kr.)	Pct.
Ansøgt	18	17,4	8,5	49
Tilsagn	14	14,1	6,6	46

7.5.2 Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion

Temaet er udbudt som et led i fødevareministerens flerårsplan for bæredygtig og miljørigtig husdyrproduktion. Flerårsplanen omfatter en samlet indsats for en styrket og sammenhængende innovationskæde for miljøeffektive landbrugsteknologier fra idé til marked. Målet med temaet er at fremme en bæredygtig og miljørigtig husdyrproduktion, så produktionen forsat kan udvikles under de givne miljømæssige rammer. Gennem forsat nyudvikling øges de tekniske muligheder for at afkoble sammenhængen mellem husdyrproduktionen og påvirkningen af miljø og natur.

Temaet har været udbudt i både 2007 og 2008 og udbydes igen i 2009 med en enkelt ansøgningsrunde. I 2007 blev temaet udbudt med en ramme på indtil 15,0 mio. kr. og i 2008 med en ramme på indtil 10,0 mio. kr.

Tabel 7.5.2.1: Ansøgning og tilsagn under temaet dynamisk og miljørigtig husdyrproduktion

	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio kr.)	Pct.
Ansøgt	21	40,8	21,9	54
Tilsagn	12	30,9	14,2	46

Tilsætning af fytase til foderet hos malkekøer forventes at reducere fosforudskillelsen

Novozymes A/S og Århus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) vil undersøge mulighederne og effekten af at tilsætte fytase i foderet til malkekøer. Det er nyt at tilsætte fytase i foderet til kvæg, som er flermavede dyr, hvor man hidtil har antaget, at de var i stand til at udnytte den fytatbundne fosfor i foderet fuldt ud. Men nye undersøgelser tyder imidlertid på, at dette ikke er tilfældet for højtydende malkekøer. I projektet vil man finde de optimale typer af og dosering af fytase for at optimere køernes udnyttelse af fosfaten. Med projektet forventer man at kunne forbedre omsætningen af det fytatbundne fosfor i vommen, hvilket kan betyde, at fosforudskillelsen kan reduceres, uden at det har negative effekter for dyrenes sundhed og produktion.

Projektet starter 1. januar 2009 og slutter den 31. december 2010.

Der er givet et tilsagn på 1.467.695 kr. eller 53,8 pct. i tilsagn af de samlede 2,7 mio. kr.

7.5.3 Modning af teknologier

Temaet "Modning af teknologier i fødevarersektoren" fokuserer på, at potentialet i de mange nye teknologier modnes, og at der opnås en større og bedre effekt i de enkelte erhvervssektorer. Formålet med temaet er således at støtte videre- og færdigudvikling af teknologier i det primære jordbrug, det primære fiskeri og akvakulturen samt i forarbejdningsindustrien for at opnå en forbedret produktkvalitet og konkurrenceevne.

Temaet blev udbudt ultimo 2006 med løbende ansøgning frem til medio 2008 og inden for en samlet indikativ ramme på 15,0 mio.kr.

Robotterne klarer rengøringen – en fordel for medarbejderens ryg og miljøet

Hårdt fysisk nedslidende arbejde i dårligt arbejdsmiljø og upræcise kemikaliedoseringer undgås, når robotterne klarer rengøringen til glæde for mennesker og miljø.

Med projektet "Automatisk vaskeanlæg for køretøjer til grisetransport" vil Egatech A/S i samarbejde med SPF-selskabet videreudvikle en robot, der kan klare rengøringen i svinetransporter automatisk. Robotterne forbedrer fødevarer sikkerhed, ved at smitterisikoen mellem besætningerne reduceres. Rengøringen optimeres og bliver mere pålidelig, idet den bliver ens hver gang. Derudover sikrer robotens automatiske dosering af både vand og kemikalier, at belastning af miljøet minimeres.

Der er i 2007 bevilget et tilskud på 900.000 kr. til projektets udgifter på 2 mio. kr. Projektet påbegyndes 1. januar og blev afsluttet i marts 2009.

Tabel 7.5.3.1: Ansøgning og tilsagn under temaet modning af teknologier

	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio kr.)	Pct.
Ansøgt	27	74,8	40,2	54
Tilsagn	9	27,0	15,8	59

Temaet blev udbudt ultimo 2006 med løbende ansøgning frem til medio 2008 og inden for en samlet indikativ ramme på 15,0 mio.kr.

Forskning og udvikling skal gavne erhvervene - VirusChip skal finde virus i planter

Prydplantesektoren har store problemer med virus i plantematerialet. I dette projekt videreudvikles et helt nyt princip til detektion af plantepatogener, der med stor succes blev udviklet til detektion af svampe på Århus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet.

I projektet udvikles detektionsmetoden til også at omfatte detektion af virus med en såkaldt VirusChip. Med chippen kan der screenes for et meget stort antal virus og således sikres, at særligt værdifuldt materiale som f.eks. moderplanter eller forædlingsmateriale er helt frit for virus. Der vil blive udviklet en testmetode for virus, som er til rådighed for hele gartnerierhvervet og den øvrige del af planteproduktionen, for derved at sikre helt virusfrit plantemateriale, og på den måde kan man minimere spredningen af virus fra moderplanter til hele gartneriet. Metoden kan give erhvervet både et produktionsmæssigt og kvalitetsmæssigt løft, til glæde for erhvervets konkurrenceevne.

Projektet afsluttes 15. marts 2010 og er støttet med ca. 1 mio. kr., hvilket svarer til 50 pct. af det samlede budget. Ud over Århus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, deltager Gartneriet Knud Jepsen, Gartneriet Graff Kristensen, Gartneriet Dalina, Sunny Grønnegyden og Gartneriet Tingdal.

7.5.4 Opbygning af innovationskompetence

Formålet med temaet "Opbygning af innovationskompetence i fødevarerektoren" har været at styrke fødevarerektorens evne til at forny sig. Under temaet er der ydet tilskud til:

- Kurser o.l., der kan øge medarbejdernes kendskab til innovationsmetoder og -værktøjer og metoder til at vælge den "gode" idé blandt de mange, kortlægning af viden og kriterier, der er nødvendige for at sikre, at der udvikles på de relevante kriterier.
- Udviklingsværksteder med samarbejdspartnere med henblik på at forberede egentlige innovationsprojekter. Værkstederne kan f.eks. bidrage til at konkretisere idéer til nye produkter, produktionsmetoder og processer, koncepter m.v. og til at identificere nye samarbejdsflader mellem virksomheder i værdikæden og/eller forskningsinstitutioner.
- Forprojekter, hvor der inden for en eller flere af innovationslovens indsatsområder udvikles og udbydes kompetenceopbyggende kurser inden for faglige discipliner, som er en del af virksomhedernes dagligdag.

Som en forudsætning for at have modtaget støtte til aktiviteter under temaet har projekterne skullet kunne relatere sig til et eller flere indsatsområder under loven, herunder f.eks. udvikling af nye processer, produkter, fødevareresikkerhed m.v.

Opbygning af innovationskompetence? Produktion eller innovation – eller begge dele?

Små iværksættervirksomheder har travlt med driften, og der er ikke tid til at satse nok på innovation. I projektet "Opbygning af innovationskompetence i små og mellemstore fødevarer virksomheder" hjælper konsulentvirksomheden Viventes syv fødevarer virksomheder med at få mere tid og plads til innovation. Projektet har sat rammerne for mere systematik og kvalitet i innovationsarbejdet, bl.a. ved at skabe en øget bevidsthed og systematik blandt ledelse og ledende medarbejdere om innovationsledelse og ved at involvere personalet mere i innovation. Projektet har lært virksomhederne at aktivere medarbejdernes uudnyttede kompetencer og ressourcer, hvilket samtidig er blevet en motivationsfaktor, der har skabt øget jobtilfredshed i flere situationer.

Der blev bevilget 768.806 kr. til projektet, som varede ca. 1 år, fra foråret 2007 til foråret 2008.

Tabel 7.5.4.1: Ansøgning og tilsagn under temaet innovationskompetence

	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio kr.)	Pct.
Ansøgt	42	85,5	39,1	46
Tilsagn	11	36,6	18,8	51

Temaet blev udbudt ultimo 2006 med løbende ansøgning frem til medio 2008 og inden for en samlet indikativ ramme på 15,0 mio.kr.

7.5.5 Skolemadsordningers effekt og betydning

Formålet med indsatsen om skolemadsordninger og effekt er at tilvejebringe ny viden om den langsigtede effekt og betydning af skolemadsordninger ved at gennemføre projekter, hvor der foretages evalueringer af de ernæringsmæssige og andre effekter af skolemaden.

Indsatsen gennemføres sideløbende med en selvstændig ordning for tilskud til etablering af skolemadsordninger.

Indsatsen blev oprindeligt udbudt medio 2007 og genudbudt i begyndelsen af 2008, idet Innovationsudvalget vurderede, at ansøgningerne i 1. runde ikke levede op til innovationslovens og udbuddets kriterier. Indsatsen blev udbudt inden for den bevilgede ramme på 6,0 mio. kr. på Akt. 177 af 21/06 2007.

Tabel 7.5.5.1: Ansøgning og tilsagn under indsatsen skolemadsordningers effekt og betydning

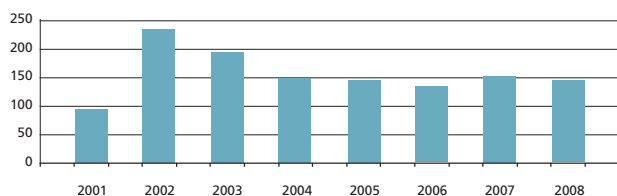
	Antal	Budget (mio. kr.)	Ansøgt (mio kr.)	Pct.
Ansøgt	4	35,0	17,8	51
Tilsagn ⁸	3	7,5	6,4	86

⁸Tilsagnsbeløbet overstiger den afsatte ramme med et beløb svarende til effekten af de nye regler for beregning af overhead til universiteter, der blev indført i 2008.

8 Fordeling af projekter og tilskud under innovationsloven 2001-2008

Siden innovationsloven trådte i kraft den 16. maj 2001, er der meddelt tilsagn til 1.454 projekter med i alt godt 1,2 mia. kr.

Figur 8.1: Meddelte tilsagn under innovationsloven 2001-2008

I de første tre år lå tilsagnsniveauet på omkring 200 mio. kr. årligt, idet tilsagnene i 2001 kun dækker et halvt år. Niveauet er herefter faldet til knap 150 mio. kr. årligt fra 2004 til 2008. Et fald, som bl.a. skyldes udløbet af en række særbevillinger til f.eks. Føtek-programmet, Vandmiljøplan II, økologiske udviklingsprojekter m.v.

I det efterfølgende redegøres for udviklingen i fordeling af tilsagn samt projektdeltagelse for perioden 2002/-2003-2008, idet det bemærkes, at datagrundlaget ikke giver mulighed for opsplitning af tilsagn meddelt i 2001 på de anvendte kategorier og kun delvist giver grundlag for opsplitningen i 2002 og 2003. I 2002 og 2003 indgår henholdsvis 55,0 mio. kr. og 25,5 mio. kr. ikke i opgørelser. Det svarer til de tilsagn, der blev meddelt til Føtek-programmet, økologiske udviklingsprojekter, forsøgsfiskeri samt innovation, forskning og udvikling inden for fiskerisektoren. 2002 kan alene opdeles på virksomhedskategorier.

8.1 Tilsagn og deltagere efter virksomhedstype 2002-2008

Det fremgår af figur 8.1.1, at forskningsinstitutionerne samlet set er de største støttemodtagere under loven med i alt 504,2 mio. kr. svarende til 46,4 pct. af de samlede tilsagn. Herefter følger de små og mellemstore

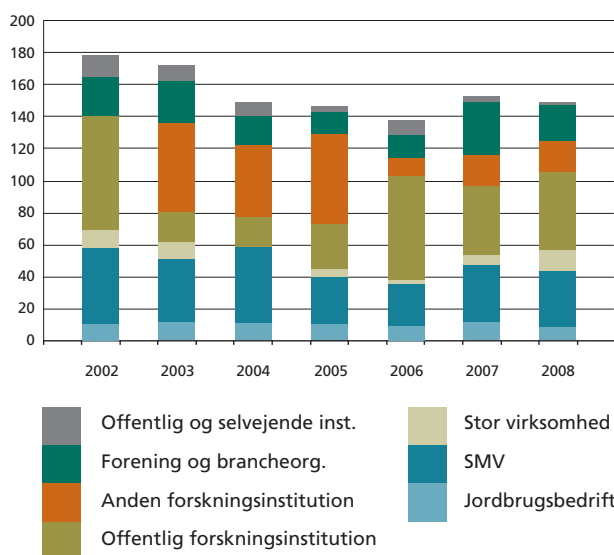
⁹I 2002 er der ikke skelnet mellem typer af forskningsinstitutioner.

virksomheder med 258,5 mio. kr. samt foreninger og brancheorganisationer med 160,1 mio. kr. Jordbrug modtog i alt 76,2 mio. kr.

Baggrunden for fordelingen findes bl.a. i sektorens særlige organisering af forskning og udviklingsaktiviteter, der typisk ikke gennemføres af de enkelte virksomheder, men i stedet ved offentlige og branchens egne institutioner med finansiering fra bl.a. produktionsafgiftsmidler m.v.

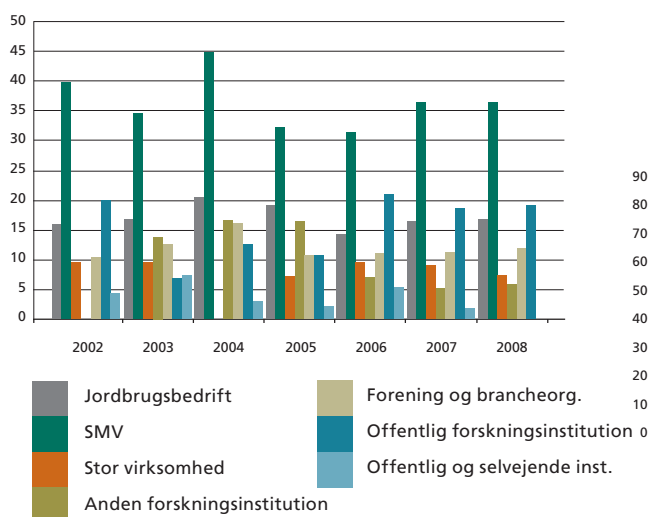
For de små og mellemstore virksomheder udviser tilsagnsniveauet en faldende tendens frem til 2006 for herefter igen at stige. Forskningsinstitutionerne viser i modsætning hertil en stigende tendens frem til 2006 for herefter at udvise en faldende tendens. De øvrige virksomhedskategorier er forholdsvis stabile over perioden, idet kategorien "Offentlige og selvejende institutioner" har været faldende gennem hele perioden bl.a. som konsekvens af, at der sidst i perioden kun i begrænset omfang er meddelt tilsagn til omstilling af offentlige kantiner m.v. til økologiske fødevarer.

Figur 8.1.1: Tilsagn efter virksomhedstype 2002-2008 (mio. kr)⁹

Det fremgår af figur 8.1.2, at de små og mellemstore virksomheder samt jordbrug udgør den største antal virksomheder, der støttes under loven med et samlet antal på 1.343 i perioden 2002-2008 svarende til 55 pct. Andelen var faldende frem til 2006, hvor de udgjorde knap 50 pct. Fra 2006 har andelen igen været stigende, hvilket er sammenfaldende med ændringen af loven.

Figur 8.1.2: Relativ fordeling af projektdeltagere efter virksomhedstype 2002-2008¹⁰

Universiteter og forskningsinstitutioner udgør i antal den næststørste gruppe af virksomheder, der støttes under loven med i alt 561 deltagere svarende til 23 pct. I begyndelsen af perioden var især kategorien anden forskningsinstitution dominerende, hvorimod offentlige forskningsinstitutioner er dominerende sidst i perioden. Det bemærkes, at kategorien anden forskningsinstitution dækker GTS-institutter, Slagteriernes Forskningsinstitut samt en række private almennyttige enheder, der gennemfører forskning og forsøg, herunder landbrugets rådgivningstjeneste.

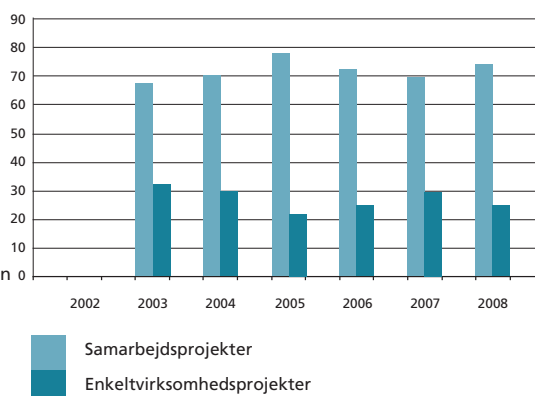
Foreninger og brancheorganisationer har i perioden haft en stabil projektdeltagelse på ca. 10 pct. af deltagerne, hvorimod deltagelsen fra offentlige og selvejende institutioner har været faldende. Sidstnævnte skyldes bl.a., at der i begyndelsen af perioden blev gennemført en række projekter om introduktion af økologiske fødevarer i offentlige kantiner m.v. (Grønne indkøb). En projekttype, som der kun i begrænset omfang er meddelt tilsagn til sidst i perioden.

¹⁰ I 2002 er der ikke skelnet mellem typer af forskningsinstitutioner.

8.2 Tilsagn og deltagere efter projekttype 2003-2008

Det fremgår af figur 8.2.1, at der gennem perioden er sket en forskydning fra tilsagn til enkeltvirksomhedsprojekter til samarbejdsprojekter, hvilket er i tråd med lovens intensjon om at styrke samarbejdet på området mellem virksomheder indbyrdes og mellem virksomheder og forskningsinstitutioner. Stigningen er på knap 10 procentpoint.

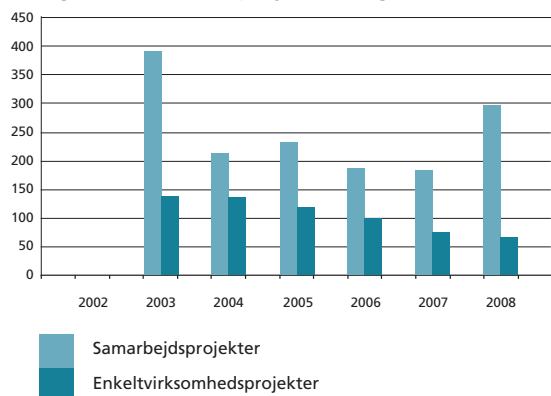
Figur 8.2.1: Relativ fordeling af tilsagn mellem samarbejdsprojekter og enkeltvirksomhedsprojekter 2003-2008

I absolutte tal kan samme udvikling genfindes fra 2003, jf. figur 8.2.2, i antallet af deltagere i samarbejdsprojekter. Faldet fra år 2003 antages at skyldes det fald i niveauet for tilsagn, der, som nævnt i indledningen, er fra 2003 til 2004. Samlet set har 2.466 deltaget i 542 samarbejdsprojekter og 719 enkeltvirksomhedsprojekter.

Udviklingen udviser dog en faldende tendens i antallet af deltagere både for enkeltvirksomhedsprojekter og samarbejdsprojekter frem til 2007, hvorefter der sker en kraftig stigning i antallet af deltagere i samarbejdsprojekter. Sidstnævnte kan i vid udstrækning tilskrives temaet innovationskompetence, der, som nævnt tidligere, udmærkede sig med et stort antal deltagere i projekterne.

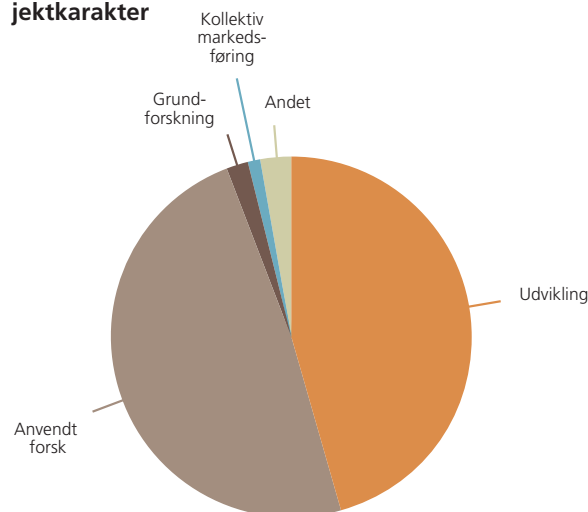
Figur 8.2.2: Antal projektdeltagere 2002-2008

8.3 Tilsagn og deltagere efter projektkarakter

Langt den overvejende del af de projekter, der støttes under innovationsloven, vedrører anvendt forskning og udvikling. I perioden 2003-2008 er der således meddelt tilsagn til projekter vedrørende anvendt forskning for 441,5 mio. kr. og projekter vedrørende udvikling for 414,4 mio. kr. En fordeling, der naturligt følger af lovens fokus på nye produkter og nye processer.

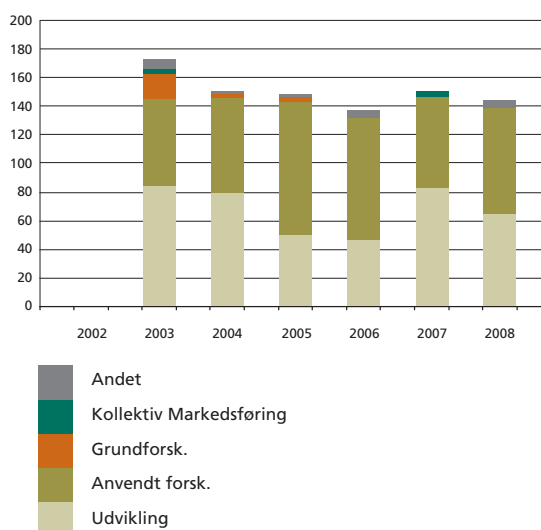
Figur 8.3.1 Samlede tilsagn 2002-2008 efter projektkarakter

Over perioden har støtten til udviklingsprojekter haft en faldende tendens frem til 2006 for herefter igen at stige frem mod 2008. Det bemærkes, at tilsagn til udviklingsaktiviteter var ekstraordinært lave i 2006 bl.a. som følge af tilsagn til et forskningsprojekt med godt 18 mio. kr. Hertil kommer at der i 2006 var forbedrede muligheder for investeringer i ny teknologi som led i RUL-initiativet.

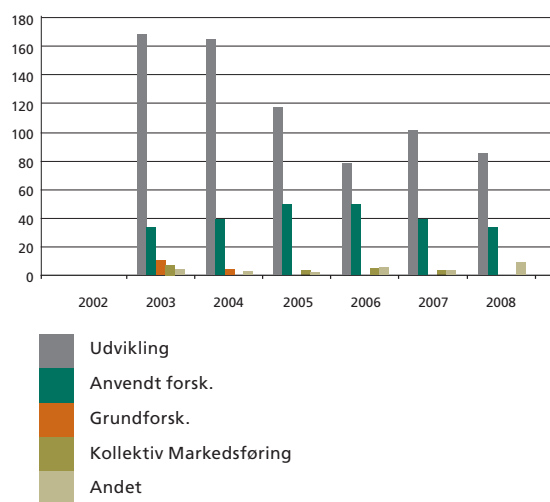
Udviklingen i tilsagn til projekter vedrørende anvendt forskning har på tilsvarende vis udvist en stigende tendens frem til 2006 for herefter igen at falde frem mod 2008.

Figur 8.3.2: Tilsagn fordelt efter projektkarakter (mio. kr.)

Udviklingen i antallet af projekter efter projektkarakter 2003-2008 fremgår af figur 8.3.3. Det ses her, at især antallet af udviklingsprojekter har været faldende i perioden, hvorimod antallet af forskningsprojekter har været relativt stabilt.

Figur 8.3.3: Antal projekter efter projektkarakter 2003-2008

9 Bilag 1. Innovationslovens udvalg

Siden lovændringen i 2006 og frem til lovændringen i 2008 medvirkede tre udvalg under innovationsloven i forbindelse med vurdering af ansøgninger om tilskud under loven.

Det Rådgivende Udvalg for det Primære Jordbrug

Udvalget rådgiver ministeren om tildeling af tilskud til projekter vedrørende det primære jordbrug (kapitel 2). Udvalgets medlemmer er udpeget af fødevareministeren. Formanden for udvalget er den til enhver tid udnævnte repræsentant fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Fødevareministeren fastsætter forretningsordenen m.v. for udvalgets arbejde.

Med lovændringen i 2008 blev Innovationsudvalget og Det Rådgivende Udvalg sammenlagt til ét udvalg (Innovationsudvalget)

Innovationsudvalget

Udvalget er tillagt bevillingskompetence vedrørende tildeling af tilskud til projekter om forarbejdning og forædling af jordbrugs- og fiskeriprodukter, vedrørende integrerede projekter og projekter om tilskud til generiske kampagner. Herudover er udvalget tillagt rådgivende kompetence vedrørende ansøgninger under det primære fiskeri. Udvalget er desuden rådgivende for ministeren vedrørende den samlede innovations-, forsknings- og udviklingsindsats inden for lovens område.

Udvalgets medlemmer er udpeget af fødevareministeren. Udvalget består af 20 medlemmer. Fødevareministeren fastsætter forretningsordenen m.v. for udvalgets arbejde.

Med lovændringen i 2008 blev Det Rådgivende Udvalg og Innovationsudvalget sammenlagt til ét udvalg (Innovationsudvalget).

Det Økologiske Fødevareråd¹¹

Udvalget rådgiver om tildeling af tilskud til økologiske udviklingsprojekter under innovationslovens kapitel 2, 4 og 5. Det Økologiske Fødevareråd består dels af egentlige medlemmer, der er udpeget af fødevareministeren, og dels af særligt sagkyndige fra forskellige myndigheder og organisationer, der udpeges af Rådets formand. Formanden for udvalget er den til enhver tid udnævnte repræsentant fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Forretningsordenen for Rådet er fastsat i henhold til § 5, stk. 5, i økologiloven.

¹¹ Udvalget er nedsat i medfør af økologilovens § 5, stk. 1, lov nr. 118 af 3. marts 1999.

10 Bilag 2. Høringsliste i forbindelse med lovovervågning

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Beskæftigelsesministeriet

Danmarks Detailfiskehandlere

Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening

Danmarks Fiskeriforening

Danmarks Naturfredningsforening

Dansk Akvakultur

Dansk Erhverv

Dansk Gartneri

Dansk Handel og Service

Dansk Industri

Dansk Landbrug

Danske Fiskeres Producent Organisation,

Danske Regioner

Danske Slagterier

De Samvirkende Købmænd

Det Økologiske Fødevareråd

Fagligt Fælles Forbund

Finansministeriet

Forbrugerrådet

Foreningen af danske Landbrugskonsulenter

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Foreningen for Danmarks Fiskemel- og Fiskeolieindustri

Foreningen Registrerede Revisorer (FFR)

Frederiksberg Kommune

Håndværksrådet

Indenrigs- og Socialministeriet

Justitsministeriet,

Klima- og Energiministeriet

Kommunernes Landsforening

Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening

Københavns Kommune

Landbrugets Rådgivningscenter

Landbrugsraadet

Landsforeningen Levende Hav

Landsorganisationen i Danmark (LO)

Mejeriforeningen

Miljøministeriet

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Nærings- og Nydelsesmiddelarbejderforbundet

Rigsrevisionen

Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger

Samvirkende Købmænd

Skagen Fiskernes Producentorganisation

Skatteministeriet

Statsministeriet

Transportministeriet

Undervisningsministeriet

Økologisk Landsforening

Økonomi- og Erhvervsministeriet

11 Bilag 3.

Udstedte tilsagn 2007 under innovationsloven

Note: I projekter hvor samme deltager optræder to gange, er der tale om to forskellige institutter ved samme forskningsinstitution.

Projektitel	Virksomhed	Tilsagn
Landbrugsmaskiner/-udstyr: Færdigudvikling og produktmodning af Samson Bimatich's forgasseranlæg. Separation af fosfor efter termisk forgasning af gylletørstof Fase III	Samson Agro A/S	810.500
Svineproduktion - udvikling af samarbejdsmodel for et lokalområdes producenter	Grynt Aps	436.500
Slagtekyllinger: Betydning af grønt lys under rugningen for tilvækst, slagte kvalitet velfærd	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.116.231
	Danhatch A/S	27.508
	Dansk Landbrugs Grovareselskab	32.238
Kartoffelproduktion, øget dyrkningsikkerhed og bedre kvalitet af kartofler	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.518.579
	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscetret	59.018
	AKV Langholt A.M.B.A.	156.173
	Flemming G. Svendsen	8.100
	Aage Christensen	8.100
Modning af nye teknologier - Potteplanter, Hedera - udvikling af nye gribere til planterobotte ¹	Multigreen.Dk A/S	345.250
OmniRota - Konfigurerbare hjulmoduler til mobile robotter i gartnerier, land- og havebrug ¹	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	586.949
	Vitus Bering Danmark	213.360
	Teknologisk Institut	483.714
	Design Partners Aps	163.463
Traktor- og redskabscomputer PC baseret - Opfølgning	Lykketronic A/S	293.716
	Samson Agro A/S	143.010
	T&O Stelectric A/S	114.768
	Delta Dansk Elektronik, Lys & Akus	149.657
	Landforeningen Danske Maskinstationer	46.598
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	129.879
Krydsningsavl for øget konkurrenceevne i minkproduktionen	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.164.557
	Bording Minkfodercentral a.m.b.a.	-
	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscetret	146.462
Prydmasser - Udvikling af produktionsmetoder og sortiment	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	499.726
	Jysk Mos Aps	86.940
	Plantningsselskabet "Steen Blicher	22.931
	Skovselskabet Skov-Sam Holding Aps	22.931
	Det Danske Hedeselskab	22.931
Quinoa-skalmel - En ny, naturlig vækstfremmer i svineproduktion	Københavns Universitet	467.830
	Nor-Feed A/S	-
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	544.444
Modning af nye teknologier: Automatisk vaskeanlæg for køretøjer til grisetransport ¹	Egatec A/S	900.000
Forebyggelse og bekæmpelse af agurkgrønmosaikvirus	Agurksektionen	108.810

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Safe+Reliable, further development of a field robot (Modning af nye teknologier) ¹	Københavns Universitet	962.654
	Københavns Universitet	222.998
	Danmarks Tekniske Universitet	885.198
	Hako-Werke GmbH	-
	Jutek	-
	Agrocom Vision	55.793
Bregne "Crispy Wave", formering vha ny produktionsmetode	Gartneriet Damsted Aps	385.785
Non Food - Dyrkningsstrategier for lokale energiafgrøder og test af biomasser til "MaxeFuels"	Bornholms Landbrug	344.266
	Danmarks Tekniske Universitet	969.358
Aubergine - Ny sommerkultur og patio plante til terrasse og hobbyvæksthuset	Tasty Tomatoes Aps	152.400
Ny type solbærhøster - med fokus på øget bærekvalitet	Jens Holme Pedersen	208.062
Tropiske akvarieplanter - Udvikling af integreret ekspeditions- og plantehotel	Tropica Aquarium Plants A/S	338.250
Tema: Elektronisk kommunikationsplatform samt fleksibelt robotanlæg til sortering af rodfrugter ¹	Tange Frilandsgartneri A/S	289.023
	Ekko Maskiner A/S	359.100
RFID og integrerede IT-systemer til optimering af logistik/distribution i potteplantesektoren ¹	Producentforeningen for Prydplanter	456.120
	Gasa Group Denmark A/S	118.458
	Container Centralen A/S	211.050
	Gartneriet PKM Aps	81.666
	Rosa Danica A/S	81.666
Foder, optimering af fosfatudnyttelse i korn	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.958.732
	Novozymes A/S	830.150
Placeret gylle til Kammajs	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	216.000
	Skinnerup Maskinstation I/S	635.695
Økonomisk bæredygtig produktion af frilandstomater	Holma I/S	259.398
Minkhvalpe. optimal tilvækst og god skindstørrelse	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	1.140.761
	Dansk Pelsdyravlerforening	240.986
Separeringsprodukter til gødningsindustri og energiproduktion	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	702.520
	Envipower A/S	60.750
	Danish Fluid Bed Technology Aps	61.200
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	674.209
Udvikling af sprayvaske-skrabeautomat	Poul Agerbo	359.996
Klovsygdomme, behandling og forebyggelse ved hjælp af behandlingsrist	Heinagergård I/S	64.575
Ukrudtsbekæmpelse, herbicidfri ukrudtsbekæmpelse med laser	Syddansk Universitet	1.133.131
	Syddansk Universitet	864.275
	Torsana Laser Technologies A/S	269.537
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.023.995
Gylletanklåg: Konzeptudvikling af lette sandwichpanelmoduler til gylletanklåg til landbruget	Pan Top A/S	353.438

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Scanner-baseret dataindsamling og behandling i gartneri, FLOT (Flower Tracking system) ¹	Gartneriet Skovlunden Gits A/S Gartneriet Damsted Aps	142.880 201.200 87.000
Modning af nye teknologier - Udvikling af fremtidens interaktive operatørsystem til potteplanteproduktion ¹	A/S Knud Jepsen Graff Kristensen A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Ilochip A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	621.250 39.375 834.206 204.990 1.047.617
Landbrugsmaskiner /- udstyrintelligent øremærke til kvæg	Cowdetect Aps	700.000
Bio-produktion, metode til bestemmelse af farveindhold i gulerødder til udvikling af dyrkningen	Tange Frilandsgartneri A/S Chr. Hansen A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	98.201 19.656 171.560
Udvikling af konkurrencedygtig dyrkningsteknik til dyrkning af endivie salat i Danmark	Lykkegården Aps	208.800
Farm Tech TPO. Udvikling af koncept for Total Produktions Optimering i svinestalde	Hans Højer Farmtech A/S	229.793
Æbleplukker - en robot til effektiv og skånsom høst af æbler og andre træfrugter	Syddansk Universitet Teknologisk Institut Bsbiosystems V/Bent Bennedsen Kærsbo Frugtplantage	431.905 626.202 159.750 107.500
Udvikling af ny skånsom høstmaskine, der kan høste og rense rodfrugter i al slags vejr og jordbundsforhold	Asa-Lift A/S	292.925
Økologisk gulerodsdyrkning, bedre dyrkning med rækkedampning og biologisk aktivering	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Københavns Universitet Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret Thomas Gårdhus Boje Skytte	1.560.773 116.377 96.937 105.908 11.250 11.250
Blomster - nyt produkt for snitblomster og mini-potteplanter	Gartneriet Pkm Aps	405.000
Automatisk klovpleje hos malkekøer - udvikling og afprøvning	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Aqua Cleaner V/ Tom B. Pedersen	1.133.881 315.100
Marked for solbærprodukt med sundhedsgavnige egenskaber	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet IFAU Rynkeby Food A/S	12.450 55.011 7.498
Nye fordringsmæssige værktøjer til forbedring af velfærden hos slagtekyllingeforældre (Vel-Mæt)	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Danhatch A/S Dansk Landbrugs Growareselskab	1.989.856 202.188 104.553
Udvikling af dyrkningsmetode til agurker i vinterhalvåret	Dk Plant Aps	385.740
Efterafgrøder og jordbearbejdning i sukkerroedyrkingen	Fond for forsøg med sukkerroedyrking Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	971.130 619.033

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Nye produkter til passiv immunisering af spæd- og småkalve	Danmarks Tekniske Universitet Multimerics Aps	1.613.556 917.955
Landbrugsmaskiner/udstyr: Modulært gulvelement til køling og opvarmning i grisestalde	Spiraflex A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	562.500 750.000
Prydplanter - Nye procesteknisk og arbejdsmiljøvenlig platform til færdigvareeksportation	A/S Knud Jepsen	518.873
Salt - ny salat - løse blade	Aksel Månsson	450.000
Små og mellemstore virksomheder - Fleksibel pose-maskine til pakning af planter	Fyns Gartnermaskiner A/S	267.934
Rapsprotein til smågrise - Optimering af kvalitet af rapskager til forbedring af sundhed og miljø	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Protein- Og Oliefabrikken Scanola Dansk Svineproduktion Københavns Universitet	1.314.572 442.950 564.900 525.000
Detektion og frasortering af unormal mælk i systemer med automatisk malkning	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet A/S S.A. Christensen & Co.	931.285 368.831
Høst og fraktionering af hamp via mobilt anlæg til fremstilling af slutprodukter bla. bioenergi	Jørgen Heggelund	324.225
Lagring - Forbedret holdbarhed af milde salatløg	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Axel Månsson Øko Aps	209.347 163.273 30.294
JORDVÆRN online: et beslutningsstøttesystem til minimering af skadelig jordpakning	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret Nordisk Dæk Import A/S Landfore.Danske Maskinstationer Ole & Peter Jespersen I/S	1.343.692 225.110 23.800 22.500 11.250
Brændselspiller af pil - nyt højværdi brændselsprodukt fra landbruget	Nordic Biomass A/S	497.525
Noonfood: Udvikling af moderne tækkerørshøster	Jørn Amtkjær Bedsted Rådet For Agroindustri	540.450 254.000
Satelit, internet og computerbaseret forsøg i planteproduktion	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Syddansk Universitet AgroTech - Institut for Jordbrugs- og Fødevarer Innovation Agrovo Traktor & Høstspecialisten	186.841 284.451 372.008 228.146 101.232 187.141
Kønssorteret sæd i kvægproduktion og kvægavl	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	139.977 349.993
Luftrensning, udvikling og demonstration af ny type vådelektrostatisk filter til svinestalde3	Keizen V/ Mikael Dalhus Teknologisk Institut	355.600 619.920
Tomater - Udvikling af automatiseret tomatplukkesystem til plukning af klasetomater	Ega Matic Aps Alfred Pedersen & Søn Aps	1.622.610 236.250

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Integreret automatisk staldrenser ³	Syddansk Universitet Egatec A/S Danish Farm Design A/S Teknologisk Institut	90.020 446.625 425.925 298.200
Sundere kalvekødsproduktion ved optimering af kornandelens egenskaber i foderet	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Kvægbrugets Forsøgscenter DLG A.m.b.a.	400.061 - -
Staldklima: Produktmodning af membran-luftrenser og forsøg med "Multipunktudsugning" ³	Biocent Technology Aps	1.022.625
Biofumigation - biologisk bekæmpelse af nematoder og svampesygdomme i grønsagssædskifter	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Gulerodsgruppen A/S Laurs Frederik Nielsen Hammershøj Frilandsgartneri A/S Thomas Gårdhus	1.460.262 52.238 52.238 52.238 52.238
Svinestald med kildeseparering og optimeret opbevaring af ajle og staldgødning – Opfølgning ³	Perstrup Beton Industri A/S Skiold Mullerup A/S Hellum A/S Skov A/S Dansk Svineproduktion Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	103.561 64.909 87.208 20.300 247.528 472.174
Optimeret dyreproduktion som følge af bedre inde- og opdrætsklima ³	Bio Aqua A/S	745.875
Nyudvikling af dyrevenligt sengeleje med skånsom sengebøjle med skånsomt nakkerør til kreaturer	Cow-Shopping Cow-Welfare A/S	729.000
Landbruget som producent af foder og bioenergi baseret på roer akronym: FOBIO	Innovations- og Driftsselskabet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Danmarks Tekniske Universitet Kuhr Hedegård I/S	588.068 878.343 286.272 163.131
Begrænsning af lugt fra stalde ved brug af polymer i forbindelse med gyllebehandling med ozon ³	Bio Aqua A/S Dansk Svineproduktion	1.147.437 1.635.839
Gødning: Udvikling af gødningspiller på grundlag af afgassede fibre fra biogasanlæg ³	Fangel Bioenergi Aps Grain Maskinservice A/S	419.865 815.235
Prydplanter: Udvikling af økologisk produktion og markedsføringsstrategi - fase 1	GASA Group Denmark A/S Producentforeningen for Prydplanter	178.400 77.175
Udvikling af nye maskiner til henholdsvis tætplantning og høst af nyt salatprodukt	Lykkegården Øko Aps Yding Smedie A/S	231.975 191.025
Long cane - hindbær med høj spisekvalitet dyrket i nyt dyrkningssystem	Lisbeth Toft Christensen Dan Christensen Søren Olesen	200.000 200.000 200.000
Noonfood: Biodieselanlæg til omsætning af halm	Organic Fuel Technology A/S	1.372.995
Kampagne for sund og økologisk mad - en tv-serie "Børnenes Restaurant" til TV2 Teddy	Koncern TV- og Filmproduktion	749.591
Nye produktionsprocesser for levnedsmiddelenzymer baseret på REED membranseparation	Jurag Separation A/S	1.431.600

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Mikrobryggerier - Kvalitetsordning for branchen	Foreningen Af Danske Bryghuse	1.371.363
Nye mælketyper - udvikling af højkvalitetsmælketyper med forbedret smag og holdbarhed	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Kvægbrugets Forsøgscenter Arla Foods	3.753.226 - -
Udvikling af værktøjer til effektiv og sikker produktion af danske oste af rå mælk	Danmarks Tekniske Universitet Arla Foods	1.019.842 -
Udvikling af patenterbar røgteknik til fiskeindustrien	Process Technic Aps	468.000
Frugtprodukter - afdækning af produktions- og afsætningspotentiale for tørret æblepulp	Anita Thorlacius Winter	212.088
Halal-pølser, udvikling af Halal-pølser af danskproduceret lammekød	Villes Slagtehus	216.900
Innovation: Virksomhedens udvikling - arbejdspladens fremtid (SALA-LO) ²	Sammenslutningen Landbrugets Arbejdsgiverforening	7.754.265
Food+Lab ²	Hovedorganisation - Dansk Industri Danmarks Tekniske Universitet CVU Sjælland	2.934.643 3.044.586 131.319
Forbedret produktkvalitet og -sikkerhed gennem dokumentation af kølekæden og dataudnyttelse	DTU Aqua Eurofish	148.144 100.000
Tidlige kartofler, udvikling af ny emballagemetode til forbedring af friskhed og rengøring	PSG A/S Samsø Grønt A/S	516.265 83.596
Analyseplatform til hurtig on site detektion af mikroorganismer ¹	Teknologisk Institut Teknologipark Århus Universitet Chemometec A/S Royal Unibrew A/S Ceres Bryggerier	794.949 518.575 738.145 125.408
Løg-raffinaderi - udvikling af løgingrediens i hundefoder (fase 1)	Ole Vagn Nielsen	100.000
Ostningsegenskaber - effekt af ydelsesforhold og temperaturbehandling inden ostning	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Kvægbrugets Forsøgscenter Arla Foods	1.908.149 - -
Svin, nye sæsonbaserede økologiske svinekødsprodukter	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Karsten Rasmussen Hanegal A/S	107.302 470.544 35.100 18.000
Udvikling af ny proces til grovrensning af tarme	Slagteriernes Forskningsinstitut Dat-Schaub A.m.b.a	977.832 111.750
Grøntsagsprodukter - Forprojekt: Udvikling af naturlig ærtearoma	Innotheque Aps	181.318
Udvikling af ny brygmetode til øl	Gundestrup Mejeri og Bryghus A/S	469.200
Skindbehandling, modning af teknologi kendt fra kosmetisk kirurgi til processering af pelsdyr	Thomas Aps	335.160

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Udvikling af grundlag for Fuldkornskampagnen	Hovedorg. - Dansk Industri	1.300.000
	Danmarks Tekniske Universitet	564.339
	Kræftens Bekæmpelse	263.086
TEMA - Opbygning af innovationskompetence ²	Maa. C Aps	2.734
	Smagen Af Læsø	36.185
	Mølle Skovly	36.185
	Victus Is Aps	36.185
	Høyers Bageri A/S	36.185
	Naturfrisk A/S (Ørbæk Bryghus)	36.185
	Dansk Akvakultur	16.965
	Coesam Scandinavia Aps	36.185
	Kokken & Køkkenhaven Aps	27.511
	Tebstrup Gedeosteri I/S	36.184
Udvikling af aseptisk horisontal højteknologisk proces tank til forbedring af smag og aroma for fødevarer	Varo Proces Equipment A/S	607.112
Innovation og nytænkning i produktudviklingsprocessen ²	Vendsyssel Udviklingsråd	291.000
	Smagen Af Læsø	52.500
	Rævhede Naturprodukter	52.500
	Søgaards Bryghus Aps	52.500
	Bageriet Aurion Aps	52.500
	Helsekost Og Gartneri	52.500
	Juul og Søns Bi- og Gårdbutik	52.500
	Henrik Sørensen	52.500
	Aage Christensen	52.500
	TEMA - Opbygning af innovationskompetence. "Produkt signatur" ²	Arla Foods A.m.b.a
Superfos Packaging Vipperød A/S		65.625
Jysk Analyseinstitut Af 1996 A/S		69.000
Opbygning af innovationskompetence ²	Danish Crown	228.040
	Slagteriernes Forskningsinstitut	30.400
Opbygning af innovationskompetence ²	Dansk Landbrug	104.980
Opbygning af innovationskompetence i GASA Group og prydblantegartnerierne ²	GASA Group A/S	526.278
	Henning Nicholaisen	10.800
	Gartneriet Rosa A/S	10.800
	Gartneriet PKM Aps	10.800
	Living Colours Aps	19.800
Tema: Opbygning af innovationskompetence hos producenter hos GASA Nord Grønt - "Det blå hav" ²	Nordgrønt A.M.B.A.	31.850
	Dk Plant Aps	40.950
	Tange Frilandsgartneri A/S	40.950
	Yding Grønt A/S	40.950
	Tvedemose Champignon	40.950
	I/S Anders Og Steen Hansen	40.950
	Varpelev Tomater A/S	40.950
	Lykkegården Aps	40.950
	Peter Brødsgaard	40.950
	Aksel Månsson	40.950
Singlepack koncept for miniagurker og cherrytomater	Hs Pack Aps	476.968
	Varpelev Tomater A/S	20.250
	Dk Plant Aps	44.550

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Opbygning af Innovationskompetence - Innovationsmotor - virksomhedernes innovation gears op ²	Søvind Mejeri/Kirk A/S	91.305
	Danespo A/S	71.015
	Dansk Kernefrugt A/S	91.305
	Lammefjord Grønt A/S	71.015
	Naturmælk Amba	91.305
	Samsø Konserverfabrik A/S	81.160
	Miss Bagel Aps	91.305
	Kohberg Brød A/S	71.015
Hallegård Pølsemejeri - bornholmske lufttørrede skinker og pølser	Jørgen Toft Christensen	147.388
Konsumfisk - Udvikling og implementering af sorteringsmaskine til små partier af konsumfisk	Thyborøn Fiskeauktion	783.400
Seafood Meal Centre - røgprodukter til det europæiske højprismarked	Kb Finest A/S	461.719
Brød, nyt tidssvarende økologisk bagværk til frokostbordet	Brødfabrikken Aps	427.761
	Hm-Bc Catering A/S	35.424
TEMA - Opbygning af innovationskompetence ²	Viventes	107.753
	Paradis Is	136.114
	The Bagel Co.	97.161
	Brøckhouse	104.270
	Sartorvet	85.193
	Musholm Lax	88.999
	Vægtkonsulenterne	53.085
	Borup Andelsmejeri	96.232
Svinekød - Sensorstyret intelligent afskæring af rygspæk fra kammuskler ¹	Slagteriernes Forskningsinstitut	2.627.862
	Teknologi & Produkt Udvikling A/S	387.731
Procesudstyr - udvikling af speciallinje til håndtering af boller/brød	Easyfood A/S	375.581
Bæredygtig udvikling af akvakulturen, bestemmelse af proteinfordøjelighed af foder til ørreder	Teknologisk Institut	881.280
	Aller Mølle A/S	294.446
	Dana Feed A/S	639.163
	Danmarks Tekniske Universitet	856.746
Konfektur - Udvikling af chokolade-sushi	Summerbird A/S	207.248
Metodeudvikling - genbrug af valleprotein i osteproduktion	Bornholms Andelsmejeri	638.846
Forsøg med anvendelse af kunstig agn og reflektorer i kulmule-garnfiskeri	Jens Frich	100.226
		267.098
Fermentering af honning på maltbase	Grauballe Bryghus Aps	145.563
Udvikling af udstyr til big bag tømning uden udvikling af støv gener	Dan Blends A/S	173.688
	Richter Hansen Maskinfabrik	48.250
	Simoval Aps	

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Intelligente og fleksible robotter i fødevarepakkeriet – Robo-Packman	Teknologisk Institut	2.041.200
	Danish Crown	241.605
	Giben Scandinavia A/S	324.648
	Trivision Aps	461.340
	Slagteriernes Forskningsinstitut	336.420
	Robotec Aps	787.455
Procesudstyr - udvikling af specialelevator til føde- vareindustrien	PJ Engineering Aps	4.055.246
	Real Pizza Products A/S	410.344
Mejeriprodukter - procesudvikling for økologisk Dulce de Leche	Grambogård A/S	32.580
		647.483
Fokus - udvikling af food service kravspecifikationer for pålæg, fjerkræ, grønt	Landbrugsraadet	865.200
Slagtefjerkræ, praktisk anvendelse af Sonosteam teknologi på slagtekyllinger	Dansk Slagtefjerkræ A/S	5.950
	Force Technology	176.050
	Rose Poultry A/S	126.875
	Veterinærinstituttet	153.930
	Teknologisk Institut	134.400
Webbaseret IT-program til forudsigelse af vækst af Clostridium botulinum i kødprodukter	Slagteriernes Forskningsinstitut	727.463
	Danmarks Tekniske Universitet	246.135
	Dezone V/Kim Rasmussen	44.460
	Slagteriernes Forskningsinstitut	46.494
Kartofflens muligheder - Foranalyse	Forskningsfor. for Forarbejdning	513.225
Forprojekt for udvikling af økologisk gedemozarella samt udvikling af økologisk gedefetaost	Søvind Mejeri/Kirk A/S	130.500
Insektskadedyr i kornlagre, bekæmpelse med ozon	Peer Hansen V/Per J.M. Hansen	181.125
	Århus Universitet	580.546
	Danmarks Miljøundersøgelser	155.143
Økologisk Ø-mos. Babymad af rene, danske råvarer	Samsø Konserverfabrik A/S	638.103
	Ingvar Jørgensen	59.580
Fedtfattig friturestegt convenience food	Teknologisk Institut	866.107
	Kartoffelmelcentralen A.M.B.A.	208.723
	Danisco Ingredients	187.103
	Daloon A/S	178.500
	Flensted A/S	81.270
	Royal Greenland	176.964
Kvalitetssikring, økologisk svinekød, info om fodring og management i økologisk svineproduktion	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	1.105.050
Information om biodynamisk jordbrug, biavl og produktkvalitet i relation til såkalenderen	Foreningen for Biodynamisk Jordbrug	150.000
Høstmarked 2007	Økologisk Landsforening	1.522.788
Økologiske Sommeraftener	Økologiske Sommeraftener	411.452
Økologisk Indsigt 2007: Information og dialog - afsæt til øget omsætning	Økologisk Landsforening	1.949.200

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Omlægning til økologisk drift - er det noget for mig?	Landbosyd	147.072
Informationsplatform for dansk økologisk eksportfremstød	Økologisk Landsforening	3.899.924
Økologiens Telt	DSH Faglige Center	71.400
Dampmaskine, forbedret ukrudtsbekæmpelse i økologisk gulerodsproduktion	Laurs Nielsen Junior	300.000
Økologi i skolen - næring til hjerne og krop	Økologisk Landsforening	1.322.092
Økologisk omlægning, beslutningsstøtte til konventionelle landmænd	Agrovi I/S	267.640
Økologi i Skolemaden - information og inspiration	Økologisk Landsforening	1.651.110
Jorddækning, jord som dækkemateriale i økologiske gulerodsproduktion	Laurs Nielsen Junior	150.000
Økologi og dyrevelfærd - en aktuel konference	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	176.925
Økologisk planteforædling	Anders Borgen	798.525
Information om økologi og sund gastronomi i bæredygtig natur for skolebørn i Danmark	Haver Til Maver	571.000
Vejledning til NOP certificering af dansk økologisk produktion	Dansk Landbrugsrådgivning, Landcentret	102.978

¹⁾ Tema: Modning af teknologier

²⁾ Tema: Opbygning af innovationskompetence

³⁾ Tema: Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion

12 Bilag 4. Udstedte tilsagn 2008 under innovationsloven

Note: I projekter hvor samme deltager optræder to gange, er der tale om to forskellige institutter ved samme forskningsinstitution.

Projekttitlel	Virksomhed	Tilsagn
Udvikling af forestald for løse søer	J Jyden Bur A/S	217.025
	Skiold A/S	268.825
	Perstrup Beton Industri A/S	140.320
	Hellum A/S	150.275
	Skov A/S	188.180
	Ergofloor Aps	112.025
	Dansk Svineproduktion	215.682
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Dyrenes Beskyttelse	1.309.271 26.400
Maksimering af naturligt D-vitamin i mælk fra indendørs opstaldede køer	Veterinærinstituttet	747.643
	Scan Research A/S	282.250
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	842.628
Sensorbaseret tilførsel af kvælstof på fremtidens husdyrbrug	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	495.418
	Yara Danmark A/S	138.825
	Landboforeninge Nordjylland, Landbonord	244.813
Økologisk jordbrug: Udvikling af integreret økologisk produktion af gødning, fødevarer og vedvarende energi	Bjarne Viller Hansen	223.308
	Den Økologiske Landbrugsskole på Kalø	41.980
Tema om smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarereproduktionen: Cosmopolitan - en ny og unik salattype ¹	Lykkegården Aps	276.075
Udvikling af økologisk krydderurte-produktion i potter ¹	Rosborg Krydderurter A/S	457.605
Udvikling af økologisk tomat produktion i afgrænsede bede	Alfred Pedersen & Søn Aps	339.570
Tema om smagskvalitet og mangfoldighed i fødevarereproduktionen: Forlængelse af sæson for danske blåbær	Kaj Nedergaard Jepsen	332.775
Fjerkræ: Kontinuerlig udbringning og forgasning af fjerkrægødning fra etageanlæg	Brian Simonsen	300.000
	Samson Bimatech I/S	573.253
Termisk præcisionslugning - Opfølgning - Produktmodning - Markedsintroduktion	F. Poulsen Engineering Aps	271.600
	Axel Månsson Øko Aps	122.000
	Egedal Maskinfabrik A/S	106.400
Udvikling af præcisionsprøjtning i et sønderjysk konsortium	Sønderjysk Landboforening	599.250
	Claus Bruhn	150.188
	Flemming Hansen	150.188
	Gert Simon Berndt	150.188
	I/S Skovgård	150.188

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Bedre holdbarhed i økologiske gulerødder	Dansk Landbrugsrådgivning	712.563
	Mogens Hansen	29.221
	Tange Frilandsgartneri A/S	29.221
	Søris I/S	29.221
	Laurs Nielsen Junior Danorganic	29.221
Økologiske agurker - udvikling af dyrkningskoncept hvor overskydende næringssalte recirkuleres	Dk Økoplant Aps	140.438
Landbrugsplanter: Dansk, økologisk soja til fødevarer- og foderformål	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.615.774
	Poul Agger Foods	173.588
	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	130.000
Stalde: Lavemissions kvægstalde - udvikling af 3 løsningsmodeller	Agrotech A/S	1.408.805
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	1.231.725
	K.H. Nordtherm A/S	257.810
	Ph-Produkter A/S	171.133
	Biocent Technology Aps	108.236
Gyllekanaler, reduktion af ammoniakfordampning	Ph-Produkter A/S	173.250
Fødevarerikkerhed - Nedbringelse af mængden af migrerbare kemikalier i malkeslanger	Totax Plastic A/S	598.100
	Osted Ost og Mejeri Aps	89.900
Nedfældning - Udvikling af gyllenedfældningsteknik til anvendelse i voksende afgrøder.	Samson Agro A/S	570.573
	Innovations- og Driftsselskabet	206.800
	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	368.267
	Ingeniørhøjskolen i Århus	618.975
	Dansk Landbrugsrådgivning, Landcentret	135.998
Sorteringsbakkeanlæg, efter princippet CNC og bakketømsystem	Gartneriet Kjærgårdsminde	373.688
Plantehoteller - optimering af lagerforholdene for salgsklare pryplanter	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	315.178
	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	136.275
	Rosa Danica A/S	9.900
	Gartneriet Kronborg Aps	8.325
	Gartneriet Damsted Aps	8.000
Prydplanter, kompakte planter med øget holdbarhed via naturlig transformation	Det biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	809.661
	A/S Knud Jepsen	169.852
Økologiske markforsøg 2009-2011	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	5.168.760
Udvikling af ukrudtsbekæmpelsesredskab til frugtplantage	Envo-Dan Aps	298.650
Biologisk rørfilter fuldt integreret i ventilationssystem og testet i 3 stærkt belastede stalde	Skiold A/S	1.020.950
Foder - optimering af lysinproduktion i Corynebacterium glutamicum	Danmarks Tekniske Universitet	1.633.195
	Fermento Aps	1.111.545
	Agro & Ferm A/S	509.337

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Udplantningsplanter, på en ny miljøvenlig måde - uden potter og plastic	Living Colours Aps Gartneriet Abildgaard Gartneriet Kvisten Gartneriet Kærby Aps Gartneriet Larsen & Roll Aps Multigreen.Dk A/S Gartneriet Thoruplund A/S Tom Christensen	804.500 71.100 37.350 37.350 71.100 71.100 104.850 104.850
Udvikling af kompetence og metode/teknik indenfor forædling af potteplanter	Schroll Management Aps	1.009.125
Vildtafværgning, elektronisk vildtafværgning og adfærdsmonitorering	Anico Aps	645.660
Diagnostik og reduktion af diarresygdomme hos grise	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet Veterinærinstituttet Dansk Svineproduktion	1.359.101 2.240.995 400.025
Overvågning om dokumentation af foderlager i forbindelse med mælkeproduktion	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Bygholm Landbrugsskole	1.079.017 -
Fodringsstrategier, udvikling af miljørigtige fodringsstrategier ¹	Dansk Landbrugsrådgivning, Landcentret Agrotech A/S	44.574 136.165
Udvikling af den rationelle økologiske frugtplantage	Flemming Jørgensen	282.184
Svineavl, Genomisk selektion	Dansk Svineproduktion F.m.b.a Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	300.014 2.965.029
Kemisk gylleseparering, optimeret styringskoncept	Teknologisk Institut Aalborg Universitet Kemira Water Danmark A/S Erling Groth Zeerow Kim Hasse Næsby Sørensen	327.600 563.180 149.786 182.250 183.500
Forbedring af fodermidlers foderværdi via miljøneutral, kemisk proces	Rådet For Agroindustri	356.231
Podning af agurker - Dyrkning af drivhusagurker med væsentlig reduceret energiforbrug	Gartneriet Søgård Nielsen Aps	153.225
Reduktion af metanudskillelsen fra kvægproduktionen	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	1.268.739 325.239 98.980
Ny metode til dyrkning og høst af kvalitets stevnsbær	Hans Chr. Iskov	404.460
Mink, slanke avlsdyr med god reproduktion og velfærd	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Pelsdyrherhvervets Forsøgs- og Rådgivningsvirksomhed A/S Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	2.880.958 285.095 16.748
Genomisk Selektion - fra funktion til effektiv anvendelse i kvægavlen, fase 1	Viking Genetics Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	406.224 4.025.074
Fodringsteknologi, fytase til malkekøer (Phytase for dairy cows)	Viking Genetics Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	406.224 4.025.074

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Fodringsteknologi, fytase til malkekøer (Phytase for dairy cows)	Novozymes A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	261.092 1.206.604
Høst af engbiomasse med henblik på energiproduktion og nedsat næringsstofudledning	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Natur & Landbrug Sorbisense Aps	563.590 408.500 116.815
Tomater – Klimaoptimering	Alfred Pedersen & Søn Aps	162.762
Farefolds-koncept med energiafgrøder og robuste sædskifter i økologisk svineproduktion	Økologisk Landsforening Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	2.145.030 397.693
Luksus bær i klaser til frisk konsum	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Poul Erik Jørgensen GASA Odense	1.257.271 120.240 68.400
Fjerkræ - insekters betydning for dyrevelfærd og sundhed	Danmarks Tekniske Universitet, Veterinær-instituttet Miljøfluen I/S Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet Dansk Landbrugsrådgivning, Landcentret	1.034.312 243.450 881.753 271.080
Hibiscus, udvikling af nye modeller og teknikker til genetisk tilpasning af planten til energibesparende produktion	Graff Kristensen A/S	739.060
Blodmidler hos høns (Dermanyssus gallinae). Ny metode til miljøvenlig bekæmpelse af blodmidler hos æglæggende høns, baseret på bl.a. bioaktive stoffer fra planter	Muscatec V/Steen Brock	403.538
Svineavl: developing new methods for genetic selection of sow durability	Dansk Svineproduktion Fmba Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	179.397 669.096
Ergomatic - Kreaturvasker	Ergomatic Aps	363.150
Nonfood. Udvikling af membranenhed til udtagning af ammoniak fra biogasreaktor	Biocent Technology Aps Århus Universitet	663.450 448.890
Kulstoflagring i jord og vegetation på ejendomsniveau	Barritskov Land- Og Skovbrug Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	463.620 235.502
Intelligent priselastisk kunstlysstyring for energieffektiv planteproduktion	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Syddansk Universitet A/S Knud Jepsen Rosa Danica A/S Gartneriet PKM Aps MH Martin Hansen A/S Alfred Pedersen & Søn Aps	595.159 415.496 166.500 150.000 171.450 90.000 78.600
Tomater - High speed akkumuleringstransportør	Alfred Pedersen & Søn Aps	400.015
Polyphenolholdige botaniske elementer som delvis erstatning af Vitamin E hos produktionsdyr	Nor-Feed A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	72.115 431.116
Intelligent fravænningssti	Niels Skov Veng	607.082
Niveaumåler til overvågning af gylletanke	Farmer Innovation Aps	182.250

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Niveaumåler til overvågning af gylletanke	Farmer Innovation Aps	182.250
PigTracker: Langtrækkende RFID til nøjagtig og sikker identifikation og sporing af svin	Dansk Svineproduktion F.m.b.a Prosign Aps Printerlabels A/S Slakteriernes Forskningsinstitut	2.213.055 1.481.520 521.000 477.685
Etablering af ny teknik til fremstilling af teknisk isolering/rørisolering baseret på danske plantefibre specielt industrihamp	Advance Nonwoven Aps	840.832
"E-nr. frie" saucer og dressinger i ny PET/PEN flasketype	Crown Foods A/S	378.788
Formel A Grisen - totalkoncept for maksimal kød- og spisekvalitet ²	Danish Pork Innovation Group Aps	594.000
Fynsk øl med karakteristisk bitterhed og aroma fra lokal humle	Eva Bahr Lund Torben Christensen Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	115.000 101.500 240.976 63.614
Nye naturlige aromaprodukter af danske råvarer	Teknologisk Institut Innotheque Aps Ardo A/S Tange Frilandsgartneri A/S Agrana Juice Denmark A/S	427.913 206.000 161.680 142.588 227.500
Udvikling af økologiske kosmetikprodukter med udgangspunkt i biprodukterne fra dansk økologisk biavl	Klithedens Bigård & Odder Naturfil	191.790
Mejeriprodukter - udvikling af ny serie økologiske får- og gedemælksoste fra jord-til-bord	Knuthenlund	512.739
Udvikling af ny højteknologisk og fleksibel robotteknologi til nøjagtig, sikker og skånsom pakning	Mrr Produktion A/S Harndrup Frugtlager A/S	411.445 299.865
Tema "Smag Danmark": Birkesaftprodukter - udvikling af nye drikke til mad1	NordiskNaturligvis	222.075
Stevnsbær juice med særegen smagskvalitet og høj forbrugerpræference	Ørbæk Mostfabrik A/S Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	60.375 345.435 229.863
Udvikling af nye økologiske frugtsaftprodukter med kulsyre fremstillet af dansk frugt og bær	Cirli Aps Urteteket Aps	214.988 381.344
Seks supper med smag af Danmark	Dansk Landbrugs Growareselskab Aage Christensen Tulip International A/S	351.000 35.000 202.800
Modning af teknologier i forbindelse med fødevarer sikkerhed, PVC-fri fødevareremballage	Lid Systems A/S Færch Plast A/S	1.673.300 152.000
Naturgeder, et specialprodukt med dokumenteret spise- og ernæringsmæssig kvalitet og gode naturplejeegenskaber	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet Stenalt Landbrug Friland Food A/S	300.819 201.247 23.850 37.530

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Vildt, i nutidens køkken (forædling med fokus på smagskvalitet og mangfoldighed)	Klosterhedens Vildt Aps	259.154
Miljøbelastning Fødevarer, Udvikling af optimeret tørreproces efter væskefyldning i den moderne fødevarer procesindustri	Maskinfabrikken Birlø-J.R.	185.495
Automatisk rengøring af svinetransportvogne på slagteriet	Slagteriernes Forskningsinst. Egatec A/S	1.878.600 595.600
Mælkens sæsonvariation - betydning for fremstilling af fløde- og gul ost	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	1.934.987 359.832
Local to Global Food Network	Konsulentvirks. V/Henrik Sønksen The Bagel Co Aps Brøckhouse Aps Borup Andelsmejeri Sartorvet Aps Musholm Lax A/S De Danske Vægtkonsulenter Paradis Is A/S	199.000 206.000 206.175 207.750 134.375 185.000 148.850 207.500
Ostepulvere, naturlige smagsfremmere	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet Lactosan A/S	1.176.826 518.788
Renhedsdetektion - automatisk kontrol af industriel rengøring i slagteri- og mejeribranchen	Inventico Aps	362.295
Fiskeprodukter - Udvikling og testmarkedsføring af en ny produktserie til konsummermarkedet	Royal Danish Seafood A/S	414.900
Enzymer i fiskefoder, optimering af proteinfordøjeligheden hos opdrætsfisk	Danmarks Fiskeriundersøgelser Biomar A/S	1.067.800 229.800
Frisk fisk fra fryseren som ny eksportvare	Knud Søndergaard Fiskeeksport Aps Aga A/S Dairei Europa A/S Norfig Service A/S	694.040 327.215 171.772 450.618
Evaluering af Københavns Kommunes skolemadsordning ³ Social Sundhed via Skolemaden ³	Fonden Københavns Madhus Casa Niras Konsulenterne A/S	1.058.742 840.876 40.903
Sund skolemad - gør det en forskel? ³	Veterinærinstituttet Danmarks Pædagogiske Universitet Danmarks Tekniske Universitet Boris Andersen Rådgivning Dansk Catering Center A/S Y Group V/N.S.R. Holm	2.587.529 867.375 789.953 66.825 81.675 81.675
Honning - Måle- og metodeudvikling	Jakobsen og Hvam A/S	224.145
Sortiment af vin af danske frugter og bær til det nye nordiske køkken	Lilleø Vin Aps	507.195

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Skræddersyede sensoriske hurtigmetoder til kvalitetsoptimering i kødindustrien	Slagteriernes Forskningsinstitut	609.276
	Danmarks Tekniske Universitet	346.613
	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	1.449.652
	Friland Food A/S	94.545
	Tulip International A/S	-
	Tican	-
	3-Stjernet A/S	-
Bang & Olufsen	-	
FoodMathModel: Matematisk modelleringsværktøj til optimering af processtyring og produktudvikling inden for mejeriindustrien	Dansk hydraulisk Institut, Institut for Vand og Miljø	325.853
Økologisk svinekød i topklasse	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet	622.83
	Slagteriernes Forskningsinstitut	274.877
	Økologisk Landsforening	42.073
Krydderurter - regionale økologiske drikke	Søbogaard	323.100
Dansk Quinoa: Produktion, forarbejdning og produktudvikling til foder og fødevarer	Grønt Center, Råhavegård	348.533
	Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet	456.371
	Dansk Landbrugsrådg. Landscentret	26.000
	Dansk Cøliaki Forening	406.868
Ved hjælp af valle at øge andelen af økologi i kosmetiske produkter	Unique Products Aps	384.278
Fjerkræprojekt vedrørende afklaring af muligheden for at opfylde eksterne interessenters krav til den fremtidige danske fjerkræproduktion	Aps Nr.1234 Af 29.10.2007 (Dankylling)	834.000
Automatisk fraslåning af smaltarme – Forsøgsmodel	Slagteriernes Forskningsinst.	54.250
	Dat-Schaub Amba	179.050
Udvikling af alternative anvendelsesmuligheder for økologisk gedemælk	Stenalt Landbrug	202.500
	Søvind Mejeri/Kirk A/S	76.563
	Øllingegård Mejeri	440.209
	Teknologisk Institut	102.250
	Samsø Bær I/S	37.750
	Helsekost Og Gartneri	421.375
	Staalindustri A/S	775.381
Farre A/S		
Fødevarer: Innovativ metode til fremstilling af naturlige farvestoffer fra planter, bær og frugt	Syddansk Universitet	1.891.410
	Agrana Juice Denmark A/S	402.192
Birke- og ahornsaff, anvendelse som brygvand til produktion af øl	Skovlyst Production A/S	82.065
Kartoffelproteiner, ny teknologi til storskalaforsøg med henblik på produktion af specifikke proteiner til levnedsmidler mm.	Karup Kartoffelmelfabrik Amba.	900.714
Kontinuerlig bagning: Nye muligheder for styring af produktkvalitet i fremtidens tunnelovne til bageriindustrien	Dfe Meincke A/S	245.000
	Danmarks Tekniske Universitet	1.993.408
	Lantmännen Food R&D	57.580

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Danmarks første micro-eddike-bryggeri	Dansk Kernefrugt A/S Meyers Madhus A/S	231.000 749.866
Optimering af råvareudnyttelse på svineslagterier - nyt-teværdi og datakvalitet	Slagteriernes Forskningsinst. Danmarks Tekniske Universitet, Center For Technology Tican Danish Crown	3.273.480 419.604 - -
Udvikling af nye høj kvalitetsprodukter med danske sød-kirsebær	Søren Hvenegaard Lassen Paradis Handel Aps	152.888 388.157
Fra birkesaft til sirup - Økologisk sødemiddel - som alternativ til sukker	Helseklinikken V/ Lisbeth Larsen	436.142
Drickemælk til sygehuspatienter - læskende ernæringsrigtige mælkevarianter målrettet svækkede og underernærede patienter samt diabetes-/dialysepatienter	Naturmælk A.m.b.a Lact Innovation Aps	281.225 87.150
Konsumanvendelse af industriarter	Danmarks Fiskeriforening	1.642.500
Klimavenlig kvægproduktion - forbedringer i mælkekæden fra bedrift til forbruger	Agrotech A/S	1.120.392
Fødevarers klimabidrag er kommet på dagsordenen og kan blive en konkurrenceparameter på det globale fødevarermarked. I mælkekæden er der stort behov for en fokuseret klimaindsats, hvor især CO ₂ bidraget fra den primære produktion af råvaren er i fokus	Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Arla Foods A.m.b.a	1.984.086 945.000
Klimavenlig kvægproduktion - forbedringer i mælkekæden fra bedrift til forbruger	Naturmælk A.m.b.a	306.425
Udvikling af biodynamisk "CaféMælk" med optimale skumningsegenskaber. (Genfremsendelse)	Københavns Universitet	255.397
Carrot+, merværdi i økologisk gulerodsproduktion	Aalborg Universitet Silkeborg Tekniske Skole Laurs Nielsen Junior Urteteket Aps	188.175 64.400 42.000 42.000
Virusforebyggelse i frugt og grønt ved brug af indikatorbakterier	Teknologisk Institut Veterinærinstituttet Ardo A/S Danish Freeze Day Aps N. Ørskov Christensen Oure A/S	493.350 796.419 95.760 58.800 171.000
Intelligente og fleksible robotter i fødevarerpakkeriet - Robo-Packman	Teknologisk Institut Danish Crown Giben Scandinavia A/S Trivision Aps Slagteriernes Forskningsinstitut Teknologisk Institut Syddansk Universitet	1.895.400 276.120 404.006 574.112 384.480 699.960 723.191
Økologi på alle landbrugsskoler	Økologisk Landsforening	950.000
Økologisk frugt- og bærproduktion, øget kvalitet og udbud	Landboforeningen Gefion	247.100

Projekttitel	Virksomhed	Tilsagn
Økologiens Telt 2008	Sønderjysk Landboforening	118.650
De Økologiske Høstmarkeder 2008	Økologisk Landsforening	1.063.699
Jersey græskalv	Økologisk Landsforening	780.000
Økologisk omlægning, en særlig indsats øst for Storebælt	Agrovi I/S	1.362.850
Muligheder i Fremtidens Økologiske Landbrug	Økologisk Landsforening	320.000
Mobil mark robot, primært til økologiske slagtesvin på marken hele året	Rikke Hænsch	509.550
Økologisk markedsorientering, udvikling af en internet-baseret informationsdatabase med aktuelle priser i det økologiske marked for salgsafgrøder	Landboforeningen Gefion	337.000
Økologisk Grøntsagsavl uden gødningstilførsel og potentiale for produktudvikling af Ø-Kartofler	Peter Christian Bay Knudsen	240.618
Nyt informationsmateriale til forbrugere, landmænd og medier om biodynamiske landmænds motivation, arbejde og produkter	Foreningen For Biodynamisk Jordbrug	150.000
BioFach 2009 - engagement og resultat	Økologisk Landsforening	1.792.585
Økologikongres: Øget dansk økologisk produktion og innovation	Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret	978.600
Økologi i skolen II - udbredelse til hele landet	Økologisk Landsforening	2.197.500

¹⁾ Tema: Smagskvalitet og mangfoldighed i dansk fødevarerproduktion

²⁾ Tema: Dynamisk og bæredygtig husdyrproduktion

³⁾ Tema: Sund skolemad - evaluering